

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1153

ЗАБАВНИК

1. II 1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

3
динара

ВЕЛИКА
ЗАБАВНИКОВА АКЦИЈА

**ОБУЦИМО
ЂАКЕ
ПЕШАКЕ**

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ДЕТЕКТИВИ

Ripley Веровати или не!

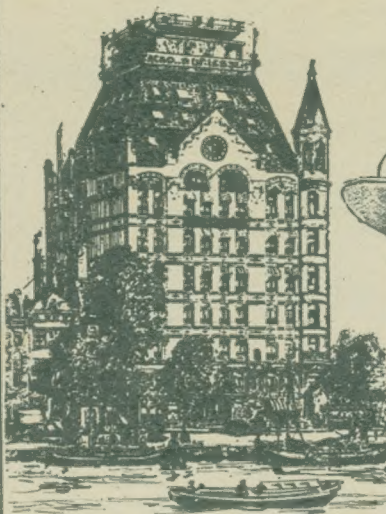
ДОСТОЈАН ИМЕНА

МАРТИНУС КАЛКРЕУТ (1804-1901) ИЗ АМСТЕРДАМА ЧИЈЕ ПРЕЗИМЕ НА ХОЛАНДСКОМ ЗНАЧИ „БУРКА“ 43 ГОДИНЕ ЈЕ ОВАКОДНЕВНО, И ЗА РУЦАК И ЗА ВЕЧЕРУ, ЈЕО БУРЕКЕ МЕСО!

НАГРАДА ЗА КРАБРОСТ

КОЈУ СУ ДОДЕ-ЛЈВАЛИ ЕРИПАТСКИ ФАРАОНИ ИЗ 18. ДИНАСТИЈЕ БИЛА ЈЕ ЗЛАТНА ПЧЕЛА.

ПРВИ ЕВРОПСКИ ОБЛАКОДЕР

БЕЛА КУКА ПОДИГНУТА У РОТЕРДАМУ (ХОЛАНДИЈА) 1897. ВИСОКА 106 МЕТАРА, БИЛА ЈЕ ПРВА ЗГРАДА У ЕВРОПИ КОЈА ЈЕ ИМАЛА ЛИФТ. БЕЛА КУКА ЈЕ ПРАВЕНА ТОЛИКО СОЛИДНО ДА ЈЕ У II СВЕТСКОМ РАТУ ОСТАЛА ЦЕЛА ИАКО СУ НЕМАЧКЕ БОМБЕ ПОТОВО УНИШТИЛЕ РОТЕРДАМ.

ПРВИ ЛОРД ОД ПАЛМЕРСТОНА

(1673-1737)

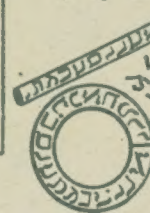
ПОСТАВЉЕН ЈЕ ЗА ДОЖИВОТНОГ ГЛАВНОГ СКУПЛАЧА ПОРЕЗА У ИРСКОЈ КАДА ЈЕ ИМАО СВЕГА 7 ГОДИНА.

ЈЕДНА ОКРУГЛА КУКА

У АРЦАКЕНИ, НА САРДИНИЈИ, САГРАЂЕНА ЈЕ У ЈЕДНОМ ШПЉЕМ ЧИНОВСКОМ КАМЕНУ.

„ЧАРОБНИ КРУГ“ И „ЧАРОБНИ ШТАПИК“

КОЈИ СЕ И ДАНАС ЧУВАЈУ У КРОЈНАХУ (НЕМАЧКА) УПОТРЕБЉАВАО ЈЕ У СВОЈИМ ЧАРОЛИЈАМА ДОКТОР ЗОХАНЕС ФЛУСТ ЈУНАК ПОЗНАТОГ ГЕТЕОВОГ ДЕЛА И МНОГИХ ОПЕРА, ДОКТОР ФЛУСТ БИО ЈЕ У КРОЈНАХУ УЧИТЕЉ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● цин међу свим љускарима је јапански паук — краба (macrocheira kaempferi), који живи на

обалама, доста далеко од копна. Његово тело може да буде дугачко и 3,35 метара.

● да би се напунио један јастук перјем потребно је очерупати 18 гусака.

● у Холандији пешаци увек имају првенство. Међутим, пре извесног времена један аутомобилиста из Ротердама који је налетео на једног дечака и оборио га

— ослобођен је кривице. Разлог: дечак је прелазио улицу на тротинету и „самим тим више није био пешак“ — гласила је пресуда судије за саобраћајне прекршаје.

● Дејзи Шоу, директорки једне њујоршке школе, досадила су жалбе њених професора да не могу да разумеју говор својих ученика па им је свима купила

по један мали речник аргоса и замолила их да га проуче пре него што пођу на часове.

● реч студент настала је од латинске речи „студере“ што значи „изучавати“, студирати. Међутим, тек у 14. веку у средњовековном латинском реч „студентес“ почиње да означава ученика на универзитету.

● кад се два лавља чопора сретну на појилу она се боре риком. Сваки чопор труди се да рикањем надјача другог чопор и отера га са појила.

● прва метална дугмад израђена су у Енглеској 1543. године.

Пре тога употребљавана су само дрвена.

● апарати за мерење јачине буке израчунали су да је бука која влада у подне на улицама Париза једнака буци коју ствара певање хора Ходочасника у опери Танхојзер.

● Которани као већ познати резбари извозили су још 1417. године дубровачким сукнарима изрезбарене преслице.

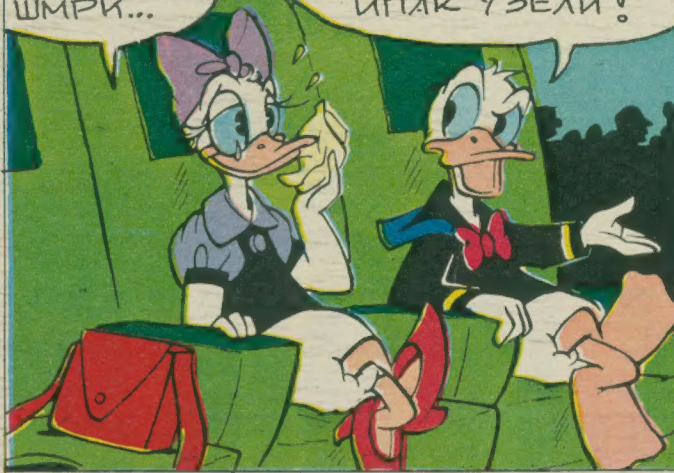

WALT
DISNEY

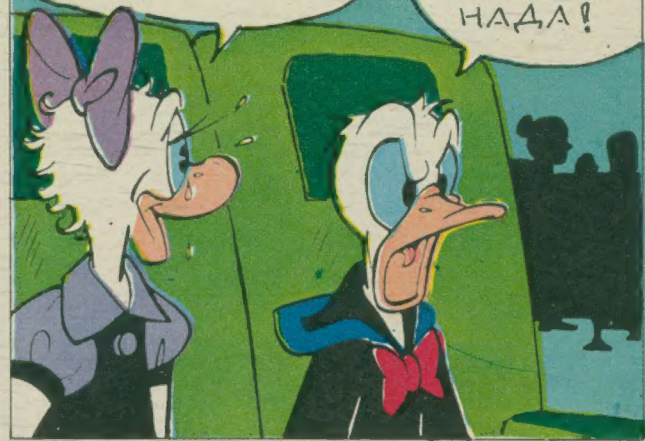
ПАЈА ПАТАК

ШМРИК...
ОХ...
ШМРИК...

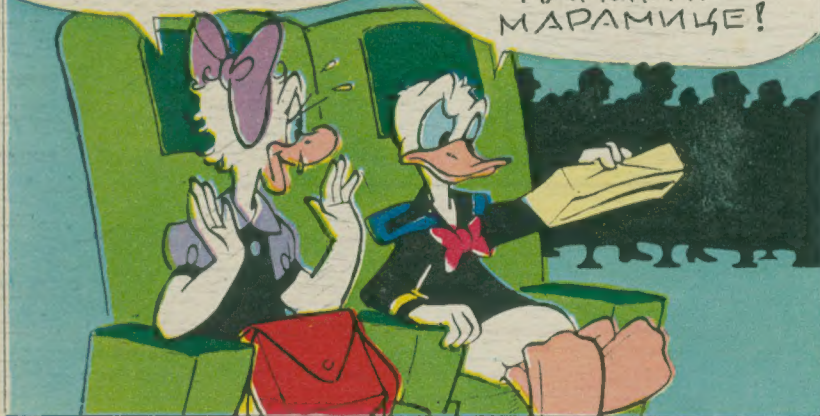
ЗАШТО ПЛАЧЕШ?
НАЈЗАД СУ СЕ
ИПАК УЗЕЛИ!

ЗНАМ! ЗАР
ФИЛМ НИЈЕ БИО
СЛАДАК?

ЛИМУ-
НАДА,
ЏУРО,
ЛИМУ-
НАДА!

ЈА УВЕК ПЛАЧЕМ
НА ЉУБАВНИМ
ФИЛМОВИМА!

СРЕБА ШТО СЕ
ЗАВРШИО! ПОТРО-
ШИЛА СИ СВЕ
ПАПИРНЕ
МАРАМИЦЕ!

ЧУЈ, ЗАБОРАВИО
САМ ДА ТИ КАЖЕМ ДА
ВЕЧЕРАС ДИВНО
ИЗГЛЕДАШ!

ИДЕШ
ТАКО
ГРАЦИОЗНО...
И ТАКО
СЕ ОТМЕНО
ДРЖИШ!

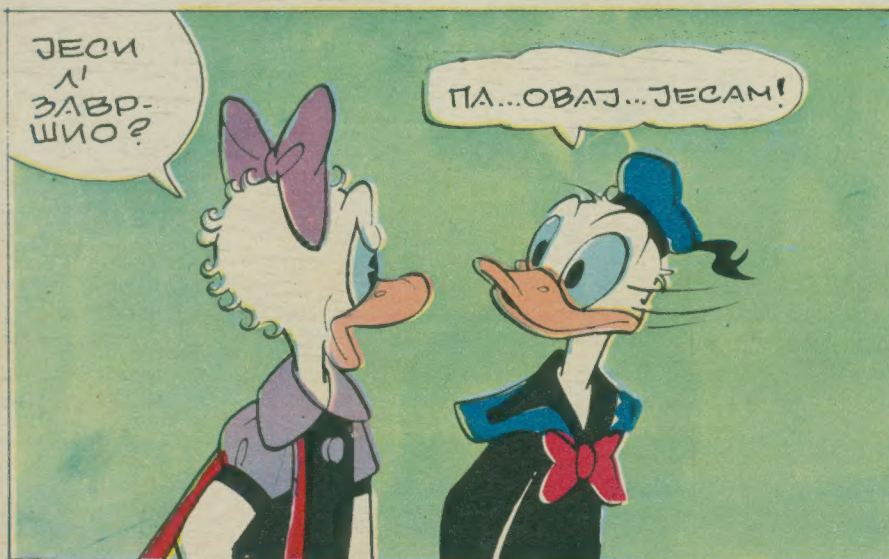

ПОНОСИМ СЕ
КАД Е ТОБОМ ШЕ-
ТАМ УЛИЦАМА...
КАКО ТИ САМО КОРА-
ЧАШ... ПА КАКО
ДРЖИШ ГЛАВУ...

ЈЕСИ
ЛИ
ЗАВР-
ШИО?

ПА...ОВАЈ...ЈЕСАМ!

У РЕДУ! ОНДА
ПОЧНИ ДА ТРАЖИШ
ТАКСИ!

ПРЕВАРА КРОЈАЧА МИЈУШКА

КАД ЈЕ ВИДЕО ЗБУЊЕНО ЛИЦЕ АУСТРИЈСКОГ ЦАРА, КНЕЗ АЛЕКСА НЕНАДОВИЋ ЈЕ ПРЕТРНУО. СХВАТИО ЈЕ ДА ЈЕ ПРЕВАРЕН.

На неолистале врбаке полако се спуштао сумрак. Последњи јануарски дани 1788. године били су без снега али прохладни. Са рукама прекрштеним иза леђа и огнут топлем ђураком, обалом Саве замишљено је шетао ваљевски кнез Алекса Ненадовић.

Већ је прошло месец дана како по наређењу Турака са својих стотину људи свакодневно осматра обалу реке од Забрежја код Обреновца до Ушћа, а од Аустријанаца ни трага ни гласа. Како се ваљевска нахија простира скоро до села Сकेде, неких десетак километара низводно од Забрежја, кнез је извршавао наређење без поговора. Знао је да ће им Турци као од шале посећи главе ако не учине како је од њих тражено.

Турска царевина простира се до саме обале Саве. С оне стране реке налазио се њихов љути непријатељ — Аустрија. Прелазак Аустријанаца преко реке и напад на Турску очекивао се сваког дана. Зато је кнез Алекса Ненадовић морао са својим људима да мотри на другу обалу реке и да о сваком покушају преласка Аустријанаца одмах обавести Турке.

СТИГАО ЈЕ ГЛАСНИК

Дижући главу и упирући ко зна по који пут поглед преко Саве кнез дубоко уздахну.

— Ма, да хоће Аустријанци да пређу...! Само да пређу, па да се ова напашена српска раја дигне и ослободи турског јарма! — тихо је говорио за себе кнез. Ропство му је било тежак камен на души па му ни на памет није падало да обавести Турке о евентуалном аустријском упаду.

Занет мислима кнез није приметио једног од својих људи који га је ословио: — Кнеже, дошао је гласник. Тражи те. Воде га Кићан из Златарића и Иван из Мислођина.

Кнез се без речи окрете и пође за њим. Ускоро су наишли на групу која је стајала склоњена испод једног

дрвета. Све је познавао осим једнога. Одмеривши га од главе до пете кнез Алекса му се загледа у градско одело.

— Ово је господин Мијушко — пожури да му објасни Кићан. — Долази од аустријског цара с важном поруком а ми га, ето, доведосмо па ти сад види...

НА УСТАНАК, БРАЋО!

Човек у градском оделу није чекао да га двапут представљају. Гледајући Алексу Ненадовића право у очи, али с дубоким поштовањем, рече му:

— Послао ме је цар Фрања Јосиф да ти кажем да

дижеш људе на устанак, да убијате Турке и палите вароши. Скоро ће и он преко Саве па да заједно ударите на зло! А ево ти шаље и мало барута и један добош!

Кнез се озари али се одмах уозбиљи. Откуд то да му аустријски цар није послао писмену поруку? Гледао је подозриво у Мијушка. Али пошто су га довели Кићан и Иван у које је он имао пуно поверење његове сумње нестаде. Можда цар није хтео да пише јер је постојала могућност да гласник падне Турцима у руке, помисли. Још неколико тренутака је гледао Мијушка а онда му се лицем разли осмех.

— Браћо! — повика радосно кнез. — Дедер, зовите људе, па у села! Поручи-

те народу да је наступио час избављења. Нек' се свако лати оружја па на Турке! Децу и жене у збогеве! Ето и мене па ћемо да ударимо на Ваљево...

ПОСЕТА ЦАРУ

Заповест кнеза Алексе Ненадовића ширила се селима попут ветра. Ницале су чете. Оружја је било мало. Многи су кренули само с тојагама јер другог оружја није било. Видећи невољу преплашени Турци склонилише породице у Ужице и утврђени град Соко код Крупња. У градовима је остала само њихова војска.

Србе нико више није могао зауставити. Прво су по-

тукли Турке до ногу код села Љубостиња а затим заузели Ваљево, Чачак, Обреновац и Уб.

Сваким даном борбе су бивале све жешће. Око четири хиљаде устаника на челу са Алексом Ненадовићем очекивало је да им се придруже Аустријанци. Дани су пролазили али они нису стизали. Србима је по nestало муниције. Борбе су зашле и у трећи месец.

На честа питања кнеза дали је писао аустријском цару да им већ једном крене у помоћ, Мијушко, који за све време борбе није смео да се одваја од њега, одговарао је са „писаћу“ или писао сам“ а затим би се одмах негде губио.

Зато се кнез више него обрадовао када му је стигла вест од пријатеља Арсе Андрејевића да дође у српски манастир Фенек и посети аустријског цара који се тамо задесио на свом пропутовању.

Када је стигао у Фенек и ступио пред цара овај га упита:

— Јесте ли ви Алекса Ненадовић?

— Јесам, ваше величанство — одговори кнез.

— Па, ко вас наговори да дижете устанак? — настави цар.

— Како ко? — збуни се кнез. — Па ви, ваше величанство! Поручили сте по господину Мијушку... поче да објашњава кнез, али видећи његово збуњено лице све му би јасно. Осећао се као да га је неко ударно маљем по глави. Сетио се и Мијушка, и његовог добоша, и себе, и свог народа који чека помоћ од Аустрије... Па он је преварен! Соба поче да му се окреће.

САМО ШАЛА

Позваше Мијушка кога је кнез повео са собом. Кад су га увели пред цара био је блед као крпа. У лицу ни капи крви. Док су се неки од присутних пригушено смејали, цар је нешто љутито објашњавао тумачу по ред себе.

Мијушко поче да муца: — Ваше величанство... ја сам кројач... овај, видео сам војску где се спрема на Турке па сам отишао кнезу Алекси и подигао народ...!

Цар му нешто оштро рече на немачком а Мијушко онако смушен заглави врата без збогом. Не зна се шта је после с њим било.

***

Исте, 1788, године Аустрија је ушла у рат са Турском на страни Русије и позвала српски народ у борбу. Српски добровољци под Кочом Анђелковићем водили су огорчене борбе с Турцима у Смедеревској, Јагодинској и Крагујевачкој нахији. У борбама је учествовао и Алекса Ненадовић. Рат је завршен миром у Свиштову 1791. године.

М. С.

Кнез је подозриво погледао у дошљаке и поклонике

ПЕТ ДАНА ИСПОД ГЛИНЕ

Тих прохладних пролећних дана 1945. године у усташком логору Јасеновац стражари су се понашали доста необично: ужурбаност и нервоза нису могли да се прикрију. Измучени логорашаи приметили су да се врше неке необичне припреме. Страже су појачане, а ликвидирање логораша убрзано. Од четири до пет хиљада, колико их је остало после последње ликвидације, било их је још само хиљаду.

НЕШТО СЕ ДОГАЂА

Трачак наде за несрећне затворенике биле су вести да се рат ближи крају, да су партизани наомак Јасеновца. Требало је издржати још мало.

У том очекивању слободе дошла је одлука логорске управе да се сви логорашаи из барака пребаце у део логора са зиданим зградама које су се могле боље бранити.

Међу логорашима се налазио и Јован Живковић из Зрењанина. Затворен у једној од барака знао је да из Јасеновца нико жив не излази, да може да се спасе само бекством. Чекао је погодну прилику али она никако није долазила. Ипак, није се предавао.

Одлука управе логора да се бараке исеље учинила му се чудном. Није имао мира. Осећао је да се нешто спрема. Па и то необично понашање стражара...

Одлагања више није могло да буде. Сада или никада! Међутим, једина могућност да се докопа слободе била је да остане у старом делу логора где су бараке.

Био је 21. април 1945. године. Целог дана Јован је вребао прилику. Пало је и вече. Око осамнаест часова коначно је успео да се дошуња до циглане у кругу логора. Била је то зидана шупа, скоро до крова напуњена глином за прављење црепа. Кад је пао мрак почео је опрезно да из зида извлачи циглу по циглу.

Зној му је цуррио низ лице.

— Проклете цигле! — дрхтао је исцрпљен.

Отвор је већ био толики да је могао да се увуче у шупу. Изненада претрну: до њега допре једва чујно дицање а затим пригушен глас.

— Хеј, друже! Чујеш ли ме...?

Јован застاده: знао је да усташе никога не ослобљавају са „друг“. Зурио је у таму покушавајући бар да назре незнанца. До њега поново допре глас:

— Хајде, улази већ једном! Овде сам!

Истовремено у брду глине размакнуше се даске вешто замаскиране блатом, а затим се појави човечија рука. Јован се хитро увуче у шупу затварајући за собом циглама рупу у зиду. У замаскираном удубљењу у глини било је само толико мес-

та да се и он смести поред логораша кога је познавао само из виђења. Сазнао је да се зове Муњо, да и он мисли да бежи и да од хра не могу да рачунају само на Муњина два клипа кукуруза и пола литре воде коју је понео у флашици.

МУЊО, ДОЛАЗЕ!

Прошао је један а затим и други дан. Ништа се није догађало. Дану су се чули претећи гласови стражара и тупи удари. Сеоба логораша из барака у зидане зграде, дакле, још није за-

Муњо је почео да халуцинира. Хтео је да напусти скровиште и да се врати у логор. Јован га је једва задржао.

Више нису знали колико су дана у скровишту. По гласовима и бату корака који су се споља чули Јован је схватио да су бараке исељене и да су усташе кренуле у претраживање на пуштеног дела логора. Тихо је гурнуо лактом исцрпљеног младића до себе.

— Муњо, долазе! Буди миран! Сада, само сада...!

Притајили су се. Скоро да нису ни дисали. Неколико усташа се попело на кров шупе и почело да лупа цреп. Чуо се глас злогласног офи-

У свом скровишту двојица бегунаца из логора нису могла ни да се помере. Трећег дана Муњо је почео да халуцинира...

ма бомбом да их измаме напоље, мада није искључивао могућност и да је баце у шупу. Ипак, мислио је, боље и тако да умре него да га муче а затим спале. За сваки случај Јован је држао опремну бритву. Ако их открију пресећи ће себи вене на рукама.

Ништа се није догодило. После извесног времена усташе су отишле. Одахнули су.

НАЈЗАД ОБАЛА

Више није смело да се чека. Исте ноћи извукли су се

упутио према Сави. Због усташких тројки које су крстарили, кретао се обазриво. Ближила се и поноћ. Изненада иза својих леђа опази бело псето. Пратило га је у стопу. Усташке страже пролазиле су недалеко од њега. Ако примете псето видеће и њега. Али псето као да је знало да треба да буде мирно — није залајало.

Остало је још 150 метара до добро чуване обале.

Опет је почео да пузи. Милиметар по милиметар, педаљ по педаљ. Није смео да жури. Још само 50 метара, десет...

Најзад обала! Запливао је

У брду глине прво се размакнуше даске вешто замаскиране блатом, а затим се појавише руке незнанца.

вршена. А Јован и Муњо управо су то чекали. С пресељењем затвореника отићи ће и стражари.

Дани су споро одмицали. У рупи, где су лежали скривени, нису могли честито ни да се помере. Постало је не подношљиво. Трећег дана

цира Силвестера Поморишца:

— Овде се неко крије! Баците бомбу!

Јован је стезао Муња. Плашио се да овај онако уплашен, не излети из скровишта. Одаће их. Веровао је да усташе желе претња-

из свог скровишта. Била је то шеста ноћ, после пет проведених у скровишту без воде и хране.

Полако пузећи доувукли су се до бунара. Стари део логора био је већ напуштен. Поздравили су се а затим разишли. Јован се опрезно

леденом Савом. Тамо на другој страни била је слобода.

* * *

Јован Живковић живи да нас у Зрењанину као пензионер. Муња више никада није видео, иако га је неколико година упорно тражио.

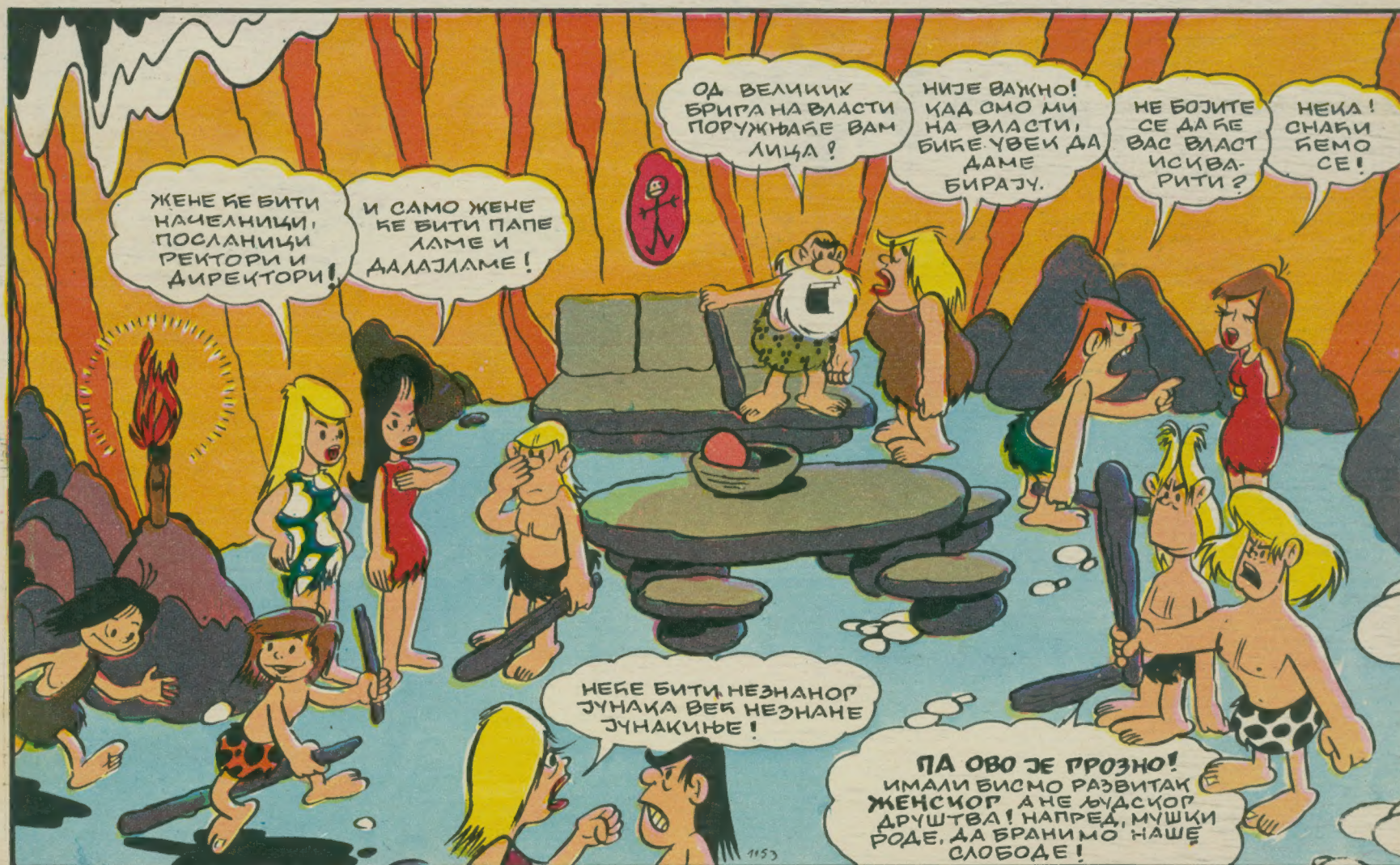

ДИКАНТРОП И ВЕСНА САПИЕНС

Н.ЛЕКИЋ

НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ

Л.СРЕДАНОВИЋ

— ТО ЈЕ ЛУДОСТ! — ОШТРО СЕ ПОБУНИО ПРОФЕСОР ДИОНИСИЈУС ЛАРДНЕР. — ПРЕЋИ ПАРНИМ БРОДОМ ОКЕАН ИСТО ЈЕ ШТО И ПУТОВАТИ НА МЕСЕЦ.

Био је децембар 1835. године. Посетиоци једног предавања у Ливерпулу са уважавањем су слушали излагање професора, доктора Дионисијуса Ларднера.

Говор професора Ларднера изазивао је посебно интересовање јер је он важио за познатог поморског стручњака у Енглеској. И на овом, као и на другим предавањима упорно је доказивао да пароброди на парни погон који су освајали свет не могу прећи Атлантски океан само помоћу парног погона користећи угља.

Своје тврдње професор је поткрепио веома чврстом чињеницом којом је и завршавао сваки свој говор: „Данас највећи брод на парни погон може да понесе угља за највише две трећине пловидбе преко Атлантског океана. Дакле, за преосталу једну трећину пута

ког пароброда који би одржавао линију Бристол — Њујорк? Од Лондона до Бристола превоз је већ обезбеђен новом железничком пругом“.

Томас Гапи је затражио време да размисли а одговор је стигао после неколико дана. Бранелов предлог је прихваћен. Одмах је основана паробродска компанија „Велики запад“. Чланови дирекције су били Брунел, Томас Гапи и капетан Кристифер Какстон.

УЗБУНА У ПОМОРСКИМ КРУГОВИМА

Вест о овоме брзо се промела Енглеском. Грађани Бристола видели су у оснивању паробродске компани-

Одушевљена маса бурно је поздравила упазак „Великог запада“ у њујоршку луку.

ТРКА ПРЕКО

мора да разапне једра користећи снагу ветра.

Очигледно је било да је професор Ларднер огорчен противник парних бродова.

ПРЕДЛОГ ЈЕ ПРИХВАЋЕН

У исто време са далеко мање присталица енглески инжењер Изембард Брунел доказивао је супротно. Иако је важио за врхунског техничког стручњака свога доба, његово тврђење нико није узимао за озбиљно. Разлози су били једноставни и очигледни: ни један брод на парни погон у Енглеској није успео, да пређе Атлантик користећи се само снагом својих машина.

Брунелу се, међутим, срећа насмешила сасвим случајно у време изградње Велике западне железнице која је требало да повеже Лондон са енглеском луком Бристол. Овај град већ доста дуго времена заостајао је у поморској трговини за Ливерпулом и Лондоном. Нова железничка пруга управо је нудила велику шансу.

Брунел се обратио Томасу Гапију једном од директора железничке компаније из Бристола: „Зашто компанија не би уложила новац у грађење једног вели-

ког пароброда који би одржавао линију Бристол — Њујорк? Од Лондона до Бристола превоз је већ обезбеђен новом железничком пругом“.

Проект будућег брода коме је унапред дато име „Велики запад“ како се звала и паробродска компанија, урадио је лично Брунел. Коблице брода положена је 1836. године а завршетак радова поздравило је више од 50.000 Бристолаца! Брод је изграђен за само годину дана. Након завршетка одлучен је до Лондона где је у њега убачена парна машина коју је произвела тада водећа фабрика котлова „Модслеј и синови“.

Снага уграђене машине била је два пута већа од свих дотле конструисаних а котао је имао два цилиндра. Уграђен је и најновији изум Самјуела Хока: површински кондензатор који је онемогућавао гомилање соли у котлу. Цео брод опремљен је веома луксузно.

Појава „Великог запада“ изазвала је узбуну у поморским круговима Лондона и Ливерпула. Иако су и даље хвалили једрењак, забрику тост због могућности губљења послова све је више расла. Како временски теснац није дозвољавао да се гради нови пароброд, пословни људи Лондона на брзину су основали „Британско-америчку паробродску компанију“ и определили се за тек саграђени пароброд „Сиријус“ који је првобитно био предвиђен да одржава

капетан Какстон. Пловидба је текла нормално све до подне истог дана кад је у котларници избио пожар који је био угашен али је због оштећења брод морао да се врати у Бристол. Уплашени

смањивао, брзина му се повећавала.

Обе посаде бродова црпале су из себе последње снаге непрекидно довлачећи угља и бацајући у пех. На „Великом западу“ избила је по-

АТЛАНТИКА

линију између Лондона и ирског града Корка.

»СИРИЈУС« КРЕЋЕ ПРВИ

Покушај да „Сиријус“ конкурише „Великом западу“ био је неумесан јер је разлика између ова два пароброда у величини, снази, брзини и опремљености била несразмерно већа у корист другог.

Најзад у марту 1838. године објављено је прво путовање „Великог запада“ за Њујорк. Људи из Лондона нису хтели да оклевају па су и они објавили исту пловидбу „Сиријуса“.

Али док је „Велики запад“ био на пробној возњи дуж обале Енглеске, „Сиријус“ је 28. марта 1838. године кренуо из Лондона за ирски град Корк а одатле за Америку.

Незванична трка бродова Европа — Њујорк почела је. „Великом западу“ се журило. Тридесет првог марта испловио је из Бристола на пут за Њујорк. На командном мосту су се налазили Брунел, Томас Гапи и

путници одустали су од пута. „Велики запад“ поново је кренуо из Бристола за Њујорк 8. априла сада са свега осам путника.

„Сиријус“ је имао пет дана предности испред свог ривала јер се извесно време задржао у Корку. Али ни њега није срећа служила: већ другог дана возње упао је у олују из које се једва извукао. Лоше време пратило га је током целе следеће недеље. Док је у почетку пловидбе прелазно око 309 километара дневно, при крају прве недеље брзина кретања спала је на око 185 километара.

НА ЦИЉУ

„Велики запад“, за разлику од „Сиријуса“ пловио је брзином изнад сваког очекивања прелазећи дневно више од 370 километара. Проблеми су настали са угљем. Иако је укрцао 600 тона угља, машине су гутале „црно злато“ као помакхитале. Ни 300 тона дневно није могло да их „нахрани“. Исти је случај био и са „Сиријусом“ али пошто је био лакши, како се терет

буна: ложац Крукс одбио је да врши своју дужност док су остали морнари саботирали. Ситуацију је спасао одлучан иступ капетана, па је ред настављен.

Двадесет другог априла 1838. године пред „Сиријусом“ се указало америчко копно а само дан касније са свега 15 тона угља пристао је у Њујорку бурно поздрављен од масе окупљених грађана. Цела Америка пратила је ову необичну трку у којој је „Сиријус“ изишао као победник и постао први брод који је на парни погон прешао цео пут од Енглеске до Америке и то за 18 дана и 10 сати.

„Велики запад“ је стигао у Њујорк неколико сати касније. Дочекали су га топовске салве. Он је исти пут прешао за 15 дана и 5 сати. И поред тога улазећи у њујоршку луку направио је почасни полукруг око „Сиријуса“.

Оба пароброда сматрана су победницима. Свима је било јасно да будућност пловидбе припада паробродима.

Професор Дионисијус Ларднер до краја свог дугог живота и даље је тврдио супротно.

ВЕСЕЉЕ У ПЛАНИНИ

Већу раздаљину од куће до школе ђаци обично прелазе аутобусима, трамвајима, бициклима, али и — пешице. У 1149. броју писали смо о ученицима Основне школе из Кобиље код Скендер-Вакуфа који за једну школску годину препешаче преко 4.000 километара! Забавник им је отишао у посету.

Кобиља је село у брдима, на 1.500 метара надморске висине, десно од Скендера према Бањалуци. До ње се не може доћи ниједним моторним возилом, чак ни бициклом. У селу нема струје, радио-апарата нити телевизора, биоскопа... Од школе свуда унаоколо види се само шума а до најближе куће, сакривене у

густом дрвећу, има најмање километар. Међутим, највећи број ученика мора да пређе сваког дана по десетак километара.

Бацима, очигледно, није лако. Па ипак, ниједан од њих се не жали, нити им то смета да добро уче. Зато је Забавник одлучио да покрене једну акцију која ће од ове године постати традиционална: решио је да 85 дечака и девојчица из Кобиље обуче од главе до пете!

У Текстилном комбинату „Алхос“ у Сарајеву сашивене су по мери сомотске панталоне за сваког ђака, у „Боснапорту“, у Сарајеву, набављене топле јакне с крзном и капуљачама, и гумене чизме.

Рано ујутро 28. децембра чланови редакције „Политикиног забавника“, представник „Алхоса“ и екипа Сарајевске телевизије кренули су пешице из Скендер-Вакуфа за запрежним колима натовареним поклонима. Два сата касније пред школом у Кобиљи владало је незапамћено весеље. А и домаћини су тако добро дочекали своје госте да они то неће заборавити.

Која ће школа ове године добити Забавникову новогодишњу награду — не зна се.

Н. Ђ.

Снимио: Љубомир Патрногић

ЗВЕРИ НАПАДАЈУ!

**СВЕ ДО СУСРЕТА СА
ВУКОВИМА МИСЛИО
САМ ДА САМ НАЈХРАБ-
РИЈИ ЛОВАЦ НА СВЕТУ**

Као ловац на дивље звери и истраживач пропутовао сам готово цео свет: од тропских дунгли до ледених пустиња на северу и Аљаске. Често сам и главу стављао у торбу, тако да сам већ почео да верујем да сам нерањив и да се мени никакво зло не може догодити. Зато кад сам од Управе за заштиту животиња на Аљасци добио понуду да уловим једну или две беле овце са роговима, које су скоро биле сасвим ишчезле, нисам се нимало двоумио. Мислио сам: бар је то за мене „лак“ посао. Ах! Како сам се преварио!

У Управи су ми рекли да се још само понека овца може наћи неких 160 километара источно од реке Јуко на и да у близини постоји и мало ескимско насеље. Остало ми је само да нађем пратиоца и набавим санке са псима. И ту сам имао среће: Тирук је био Еским кога место није држало. Био је истраживач, трапер, водич, управо човек какав је мени био потребан.

У ОЛУЈИ

Да бисмо стигли до области у којој су се налазиле беле овце требало је прећи скоро целу Аљаску. Кренули смо једног јутра по страшном мразу. Пси у запрези били су у доброј форми и лако су вукли саонице са опремом и нама двојицом. Прва три дана протекла су глатко. Међутим, четвртог дана када смо стигли до планинског ланца покривеног снегом који је требало да пређемо пешнице приметио сам да Тирук заостаје.

У први мах сам помислио да није навикао на узбрдице. Али, кад сам сутрадан видео да и при најмањем покрету тешко дише, нешто ме је забрло око срца.

Да несрећа буде већа и време је почело да се квари. Животиње су бежале према југу што је био сигуран знак да се приближава снежна бура када ветар достиже брзину и од 180 километара на час. На моје изненађење међу овим животињама налазило се и омање стадо рогатих оваца за којима сам ја трагао.

Ветар је постајао све јачи. Повијених леђа журили смо кроз дубок снег не би ли се домогли прве стене. Ту смо сачекали да нам се стадо приближи. Тирук више насумце баци велику мрежу на једну овцу.

Рогови јој се улетљаше у мрежу, она посрну и тешко се сручи на снег. Било нам је потребно скоро пола часа да је испетљамо и ставимо на саонице. И кад сам мислио да је најтежи део мог посла готов и да можемо да се вратимо приметио сам да се Тирук једва креће и да га тресе ужасна грозница. На брзину сам подигао шатор и упалио ватру. Тирука сам сместио на гомилу кожа и добро га утуткао а ја сам се згрчио уз овцу не би ли ме она бар мало загрејала. Испиљен, убрзо сам заспао...

Пробудило сам се око поноћи. Тирук је био у критичном стању: једва је дисао... Ни следећег дана није му било боље. Тек трећег јутра престао је да бунца. Мада се нисам много разумевао у медицину осетио сам да му је неопходна

онда кад сам већ мислио да нијавише нема спаса угледао сам у даљини неку слабу светлост. Потезом очајника, дограбио сам пушку и у ваздух испалио метак.

ПОСЛЕДЊА НАДА

Кора ледену ноћ одјекнуо је прасак. Вероватно изненађени пуцњем вукови као да су за тренутак застали. То време сам искористио да пређем неких стотину метара даље. На жалост, то је трајало кратко време: ускоро сам иза себе чуо бесно режање. Али, светлост испред мене постајала је све јача. Мора да су Ескимски чули пуцањ и моје повике — на ниској температури звук се много боље простира — и осећајући да се неко налази у опасности кренули у помоћ носећи бакље и пуцајући у ваздух.

Али, гладни вукови нису одустали. Предводник се бацао на мене. Подигао сам руке да бих заштитио лице и његови нокти само су ми запарали рукав. Срушио сам се у снег.

Уплашени овом буком неки од вукова су се зауставили док су друге Ескимски растерали оружјем и бакљама.

Није ме срамота да признам да ми је ово била најстрашнија ноћ у животу. И да никад дотле нисам био ближе смрти.

Тирука сам оставио код његових саплеменика и он се ускоро опоравио. А ја сам задатак ипак извршио: живу и здраву овцу предао сам Управи за заштиту животиња на Аљасци.

Х. С. Рид

помоћ лекара. Сместио сам га на санке, добро увио и кренуо пут најближег села које се, према мојој процени, налазило неких две стотине километара далеко.

ТИРУК БУНЦА

Налазили смо се усред беле пустиње, око нас нигде живе душе: карабуи, овце и друге животиње већ су биле отишле на југ, према Јукону. Били смо отприлике на дан хода од села, ноћ се већ увелико спуштала, кад сам зачуо урлик од кога и храбрији човек задрхти од страха. Задрхтао сам и ја, најхрабрији ловац на свету како сам дотад о себи мислио. Био је то урлик гладног вука.

И поред тога морао сам да идем напред. Сад се више није чуо само тај усамљени крик: са околних планина покривених снегом одазивало се завијање читавог чопора гладних вукова.

Осетио сам ужасан страх, као ни-

кад досад. Витлајући бичем урлао сам на псе у запрези:

— Напред! Хајде! Брзо!

Јер, једина нада била им је у бекству. Знао сам да сам не могу да се одбраћим од гладних вукова. Да је Тирук био здрав а не овако беспомоћан, не бих се толико плашио. Пси су полетели бесно завијајући. Али стравично завијање вукова све више се приближавало.

Ноћ се брзо спуштала. На ведром небу сијале су звезде и благо осветљавале снежну пустињу. Ускоро сам приметио на плавичастом снегу сенке вукова који су се приближавале. Ја, познати ловац, који сам хватао страшне тигрове, јагуаре, змије, осећао сам како се ледим од страха. Али, био сам истовремено свестан да морам да спасем не само себе већ и Тирука и да је спас што пре стићи до најближег села. Само ко ће бити бржи: ја са болесним другом или гладни вуци?

И баш кад смо се пели уз један брежуљак приметили смо на две или три стотине метара од нас пругу вукова. Кажем ми, јер пси и ја чинили смо једно: сједино нас је страх од гладних звери.

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

За последње две хиљаде година изумрло је око сто различитих врста сисара. Сада изумире једна врста сисара годишње. Научници сматрају да таква судбина чека још око 250 до 300 врста. Представљамо вам најугроженије.

МОРСКА ВИДРА, сродник слатководне видре, живи у Пацифику северне полулопте. Открио ју је 1741. године у водама Алеута морепловац Витус Беринг. Иако припада видрама по изгледу и начину живота веома је необична. Дугачка је преко један метар, задње ноге су јој огромне и потпуно обрасле пловном кожицом, тело подсећа на туљана и прекривено је финим густим основним поткрзном и покровном густом длаком. Предњи удови су јој веома кратки а реп закржљао. Храни се морским звездама, јежевима, раковима и рони веома дубоко. Велики део времена проводи на леђима користећи широке равне груди као сто за ручавање. Женка доноси на свет само једно младунче и оно дуго остаје поред мајке. Некад угрожена, данас се све више среће крај обала Калифорније.

КАИБАПСКА ВЕВЕРИЦА (*Sciurus kaibabensis*) живи само међу високим, жутих боровима званим пондероса на платоу Каибаба у Великом кањону у Аризони где се искључиво храни бакуљом — меким ткивом које се налази између дрвета и коре. Крзно јој је тамно а реп, дугачак као и код многих њених сродника из групе типичних веверица, бео и чупав. Реп јој служи и као заклон (*sciurus* значи реп-заклон). Очи су јој крупне и испупчене а на ушима има длакаве чуперке. Непрекидно је у покрету и вешито се пење. Гнездо гради у шупљинама дрвећа, а коти се неколико пута годишње доносећи на свет више слепих и бездлаких младунаца. Данас их има око хиљаду и законом су заштићене.

КРИВОНОГИ

Немачки ловац месершмит 109 свакодневно је загорчавао живот савезницима у прошлом рату. Ипак, и он је имао слабу тачку...

Био је септембар 1941. године. На висини од 8000 метара мотори британских бомбардера бректали су под теретом бомби. Овог пута требало је изручити разарајући терет на немачке аеродроме у близини Ламанша. Летело се опрезно. Дан је био ведар али нимало захвалан за овакве посете јер је добра видљивост и непријатељу омогућавала добру одбрану. Уосталом добродошлица и букети цвећа нису их чекали. Требало је прићи неопажено.

Посаде бомбардера умниривало је присуство ловаца који су их пратили као заштита. Групу је водио искусни пилот Бадер.

ЗАМКА ЈЕ УСПЕЛА

Ништа није говорило да су примећени. Изненада, Бадер угледа са десне стране четири месершмита 109. Летели су без икакве жеље да нападну. Не размишљајући

Бадером су кренули и други британски ловци. Нико се није сетно да погледа изнад себе.

Већ су се опремали да осипу ватру и на преосталу двојицу Немаца када се Бадеров ловац изненада затреса од експлозије. У делу секунда успео је да види да му је авион одвањен скоро до кабине а онда је нагло почео да пада у бездан. Уз помоћ падобрана спустио се на земљу где су га дочекали Немци. Пре него што су га повели омогућили су му да посматра битку у ваздуху и уместо два, читава група месершмита нападала је ескадрилу, као оснице. Уз знатне губитке британски бомбардери су ипак успели да се извуку.

Слично Бадеру, пре или касније, прошли су и многи други савезнички пилоти у сукобу са месершмитом 109 иако им је овај авион био добро познат.

НАПАДА САМО ОДОЗГО

У ствари, све се састојало у „мамцу“. Већа група

да је конструисан са великом могућношћу пењања у висину, односно да је способан да побеђује само нападима одозго. У борбама по хоризонталу био је далеко слабији од савезничких ловаца.

Таква тактика ловачке борбе имала је ограничено дејство: захтевала је сунчано време и није могла да се примењује током целе године. Међутим, Немци од ње нису одустајали ни у лошим условима.

»ВРУЋЕ« СЕДИШТЕ

Сигурно је да је месершмит 109, или скраћено Ме-109, најпознатији немачки ловац. У току II светског рата чинио је основу немачких ловачких ваздушних снага. До 27. фебруара 1945. године произведено је 30.000 таквих авиона. Сваки пилот Луфтвафе бар једном у својој летачкој каријери виноу се у ваздух на овом „јастребу“.

Име је добио по свом конструктору професору Вилију Месершмиту, шефу бироа немачке фабрике авиона „Месершмит“. Једносед металне конструкције са великом ратном ефикасношћу коју је омогућавало јако топовско и митраљеско наоружање, имао је мотор у линији са воденим хлађењем марке „Дајмлер Бенц“.

Током развоја на њему су вршене измене и допуне. Између осталог добио је и уређај за стабилизацију за летове на мањим висинама. У последњу верзију месершмита 109 познату под именом K-14 уграђен је уређај за нагло повећање снаге мотора који је у цилиндрице убризгавао метанол при чему је мотор развијао јачину од 1800 коњских снага!

Очигледно је било да се његов „отац“ професор Месершмит доста трудио око конструкције. Иако је направио између 1934—35. године у току целог II светског рата он се равноправно носио са савезничким ловцима.

Немци су га производили у 27 фабрика од којих се највећа и најмодернија налазила у Регензбургу. Производња није опала ни у току рата иако су фабрике жестоко бомбардоване. Машине су пребачене у подземна склоништа и произ-

водња је настављена несмањеним темпом.

Међутим, и Ме-109 је имао својих слабости. Тесна и слабо прегледна кабина личила је на теглу за зимницу а нежне и крхке „икс“ ноге стајног трапа избачене упоље ломиле су се при сваком грубљем слетању.

Праву Ахилову пету представљао је резервоар за гориво. Налазио се тачно испод пилотског седишта а није био изолован противпожарном смесом. Довољан је био само један метак па да авион и његов пилот оду-

коднено учествовао у ваздушним борбама. Па и онда када је немачко ратно ваздухопловство готово потпуно уништено, још се ту и тамо на небу видео понеки од ових „кривоногих јастребова“.

МАРСЕЈ ПРОТИВ ЂУНА

Времена као што је био 1. септембар 1939. године

Стајни трап месершмита 109 на кривим, „икс“ ногама био је истовремено и велика слабост: лomio се при сваком грубљем слетању.

у парампарчад. Седети на таквом седишту значило је исто што седети на бомби.

Све до краја II светског рата месершмит 109 је сва-

када је нападом Немачке на Пољску започео II светски рат одавно су прошла али се није заборавило да се тада у напад кренуло са

Професор Вили Месершмит (други слева) у друштву познатог америчког пилота Чарлса Линдберга (први слева), пробних пилота и своје супруге. Снимак из периода пре II светског рата.

он одмах окрете свој спит-фајер.

После брзе палбе два месершмита суновратише се према земљи. Преостала два наставила су и даље да лете као на излету! Чинило се да их се ово ништа не тиче!

Било је јасно да нешто није у реду. Требало је размислити. Али жеља за лаким победом била је јача. Одлучивале су секунде. За

месершмита увек би летела високо према сунцу тако да их нападачи због одсјаја не би могли видети. Ниско би летело неколико ловаца који су свесно жртвовани с циљем да привуку непријатеља. Остало је само да се горња група неопажено спусти на нападача. Даље је све било једноставно.

Тако је овај ловац своју слабост претварао у предност мада није била тајна

И ЈАСТРЕБ

2500 авиона међу којима се налазило и 1000 месершмита 109. Док су бомбардери рушили пољске хангаре и постројења, групе „кривоногих јастребова“ тукле су из топова и митраљеза авионе затечене напољу. Пољске ловце који су узлетали са писта дочекивали су месершмити 109 из заштите и враћали на земљу као олупине.

У борби са месершмитом 109 британски ас Невил Ђук једва је извукао живу главу. Можда и зато што се намерно на себи равнот, та кође познатог немачког пилота Марсеја.

Случај је хтео да се Ђук у потрази за припадницима Ромеловог корпуса са групом „томахавка“ нађе изнад афричке пустиње. Сасвим непредвиђено среди су се са групом месершмита 109. Развила се огорчена борба.

Ђук је оборио једног а затим узео на нишан и другог „јастреба“. Но, на томе се и завршило. Запљуснули су га погоди. Преврнуо је и обрушио авион према пустињском песку. Ништа није помогло: један месершмит

упорно га је пратио и засипао оловом. Мотор његовог авиона почео је да се дими. Преостало му је једино да се спусти на пустињски песак а затим је имао још само толико времена да се у неколико скокова нађе иза неког закржјалог жбу

ња. Већ следећег тренутка изнад његове главе прелетео је насртљивац решетајући митраљезом песак и авион. Срећом ниједно зрно га није закачило али је зато „томахавк“ букнуло као ломача.

Када се све умирило, Ђук

је кренуо пешице кроз пустињу проклињући судбину и немачког пилота. Није знао да је то био Марсеј који је после овог сусрета живео још неколико месеци, тачније до краја 1942. године, када је погинуо.

остали подаци за историју ваздухопловства а људима успомена на авион који им је нанео много зла. Његов конструктор, професор Вили Месершмит после капитулације Немачке 1945. године емигрирао је у Аргентину, затим прешао у Шпанију одакле се вратио у Немачку да би од 1955. учествовао у обнови ратне ваздухопловне индустрије СР Немачке.

Ђ. М.

ЛИЧНА КАРТА

АВИОН

Једносед, ловац, метални једнокрилац. Пење се на висину од 7.000 метара за 6 минута. Брзина у хоризонталном лету 720 км на час (верзија К-14). Остаје у ваздуху 1 час.

МЕРЕ

распон крила 9 метара, дужина трупа 8 м и 90 цм, тежина у лету 3.200 килограма.

МОТОР

у линији с воденим хлађењем „Дајмлер Бенц“ од 1.800 коњских снага са допунским сагоревањем (верзија К-14).

НАОРУЖАЊЕ

3 топа калибра 20 мм, и 2 митраљеза калибра 7,9 мм или уместо тога 1 топ калибра 30 мм и 2 митраљеза калибра 15 милиметара.

★★★

Завршетком II светског рата завршио се и живот месершмита 109. О њему су

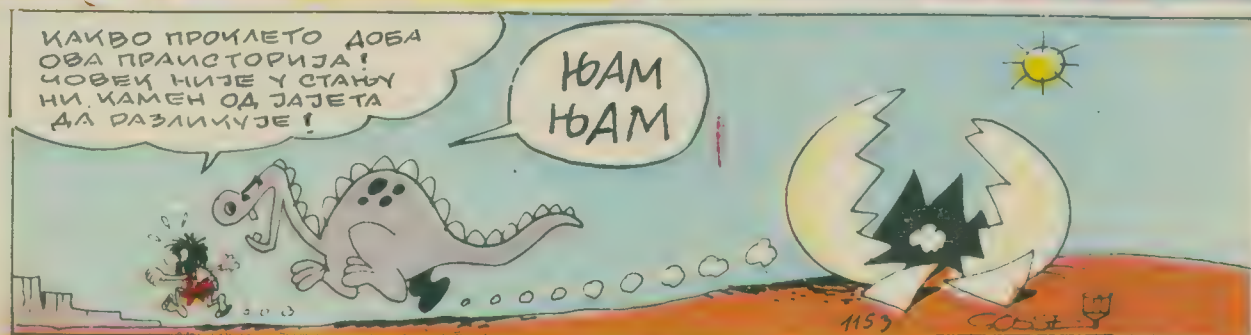
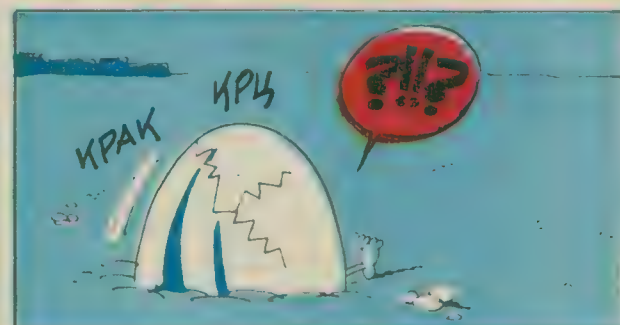
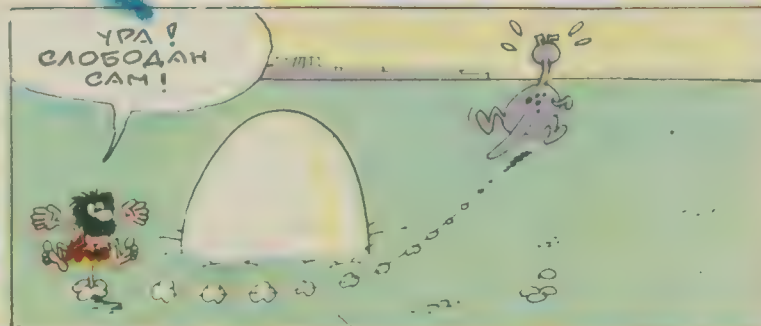
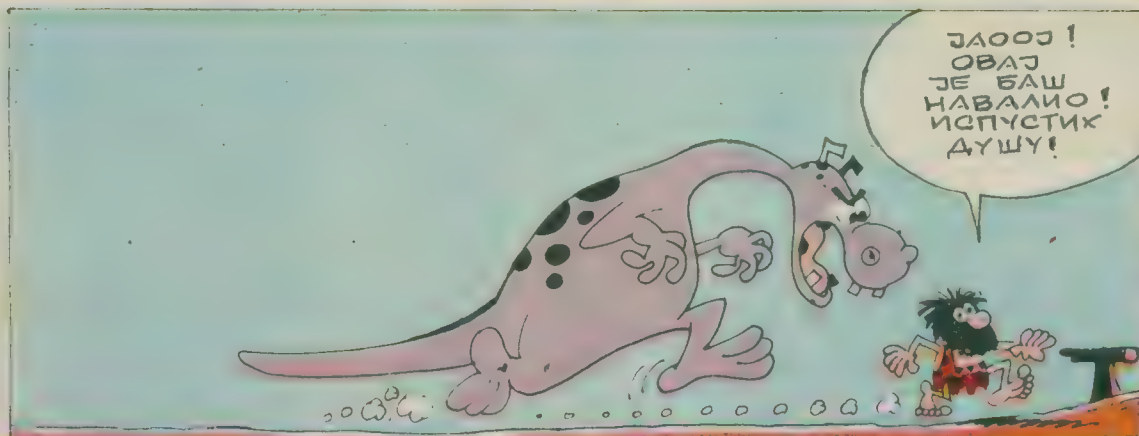
Прва верзија месершмита 109 није се дуго одржала. Током времена на њему су вршене измене и допуне али су спољне карактеристике углавном задржане.

Месершмит 109 био је конструисан да напада само одозго. Искусни Бадер је то знао али је жеља за победом била јача.

ПРЕПОТОПКО

РУСАЛКА-ШУМСКА ВИЛА

ЗАБАВНИКОВ НАГРАДНИ КВИЗ

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако од ових девет питања дата су три или два одговора од којих је само један тачан. Ваш задатак је да на купону напишете тачне одговоре, купон залепите на дописницу и пошаљете Политикином забавнику 11001 Београд, п. фах 124 до 15. II 1974. године. Ако не знате одговор на свих 9 питања а желите да учествујете у наградном конкурс, најбоље је да

одмах попуните наруџбеницу и пошаљете нам је — за само неколико дана добићете РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ и у њему наћи одговоре на сва питања из овог квиша. РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ намењен је свакодневној употреби, у њему се налазе речи које се често чују и читају, затим неки турцизми, германизми итд. Књига садржи око 12.000 речи и изузетно је јефтина: свега 25.— динара! Поред купона можете на исту дописницу залепити и ову наруџбеницу.

1

Шта је окарина?

- а) мали дувачки инструмент
- б) широка наборана сукња
- в) узан чамац

2

Русалка је:

- а) црвенкоса девојка
- б) шумска вила

3

Јантар је:

- а) справа за мерење
- б) билибар
- в) велики искривљени нож

4

Шта је дога?

- а) врста паса
- б) венецијански властелин

5

Абаџија је:

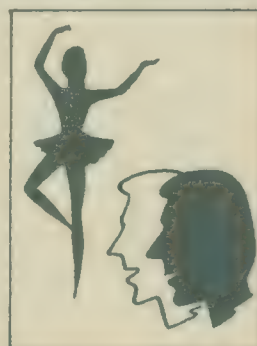
- а) продавац напитака
- б) кројач народног сукна

6

Шта је марионета?

- а) лутка
- б) црно-бели лик
- в) балетска фигура

7

Џокеј је:

- а) врста капе
- б) професионални јахач

8

Тепсија је:

- а) низак сто
- б) врста посуде
- в) широка женска одећа

9

Шта је везир?

- а) султанов министар
- б) извор вруће воде
- в) персијска лула

НАГРАДЕ:

10 x МАЈСТОР У КУЋИ, 448 страна, 1145 слика и фотографија, књига потребна свакој кући (продајна цена 150 дина).

ПОКЛОН ИП ВУК КАРАЏИЋ

КУПОН

1
2
3
4
5
6
7
8
9

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наруџујем РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ, издање ИП „ВУК КАРАЏИЋ“ из Београда по цени од 25.— дина, који ћу износ уплатити поштару приликом преузимања књиге (поузећем). Књига је штампана ћирилицом.

Име и презиме: _____

Место и поштански број: _____

Улица и број: _____

БИМ и БУМ

JOE MUSIAL

ПУБИТЕ
СЕ! НЕ
ПРАВИТЕ
КАД
ОБУ ДА
СПАВАМ?

МИ СМО САМО
ТРАЖИЛИ ДА НАМ
ВРАТИТЕ 'ИЛА-
ДАРКУ КОЈУ СТЕ
УЗЕЛИ
ИЗ НАШЕ
КАСИЦЕ!

ЗАЖА-
ЛИТЕ
ЗБОГ
ОВОГ!

БУМ БУМ БУМ
БУМ БУМ БУМ
БУМ БУМ БУМ

ИНСПЕКТОР
НАМ
ДУГУЈЕ
1000
НЕ ВЕРУЈТЕ
РЪАВОМ
ПЛАТИШИ

БУМ
БУМ
БУМ

ХА! ХА!
ХА! ХА!
ХО! ХО!
ХО!

Е... ОВО
ВАМ
ПАРА
ВРЕДИ!
ХА! ХА!

ШТА?

ОХ!
АХ!

ПА ЈА САМ
ПОТПУНО ЗА-
БОРАВИО ДА
МЕНИ ИНСПЕ-
КТОР ВЕЧ
ДВА МЕСЕЦА
ДУГУЈЕ ПЕТ
ИЛАДА! ИМАМ
ИДЕЈУ!

ХА!
ХА!

ХММ...
КАКО КУ
ДАДЕ?
ОИ ЈЕ...
ОИ ЈЕ...

КАПЕТАН
ЈЕ

ДИНГ
ДОНГ

КАПЕТАН
ЈЕ ВАРАЛИЦА
И
УТАЈИВАЧ
МОЗИХ
5000

ТИ...?! *#*
#!!

НЕБЕСА!

ОВО ЈЕ ЗА
ВРЕЂАЊЕ
КАПЕТА-
НА!

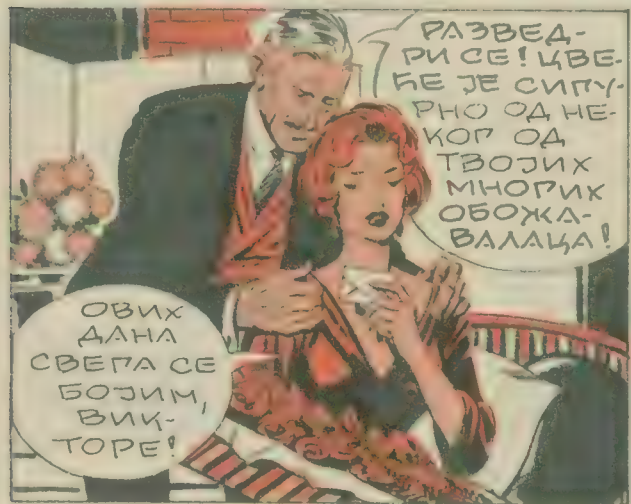
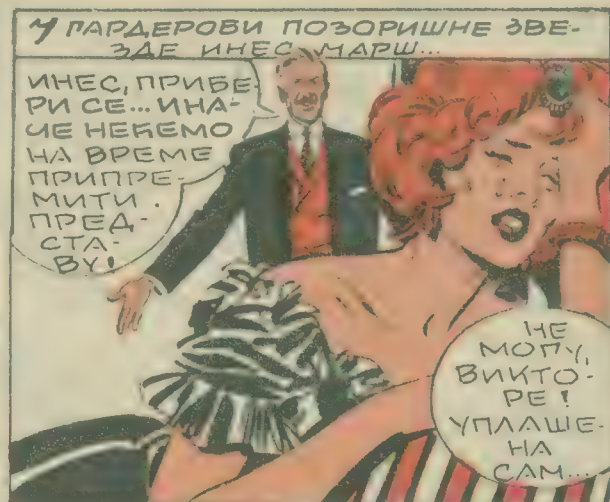
А ОВО
ЗА
РУЖНЕ
РЕЧИ!

МАМА ИМ
СЕ ОСВЕТИЛА
УМЕСТО
НАС!

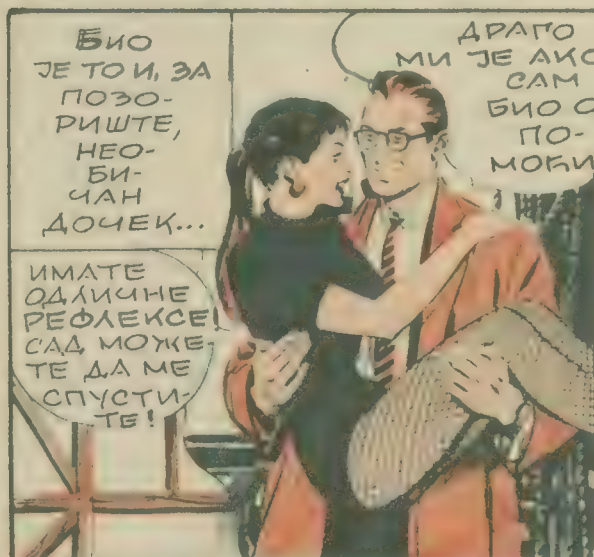
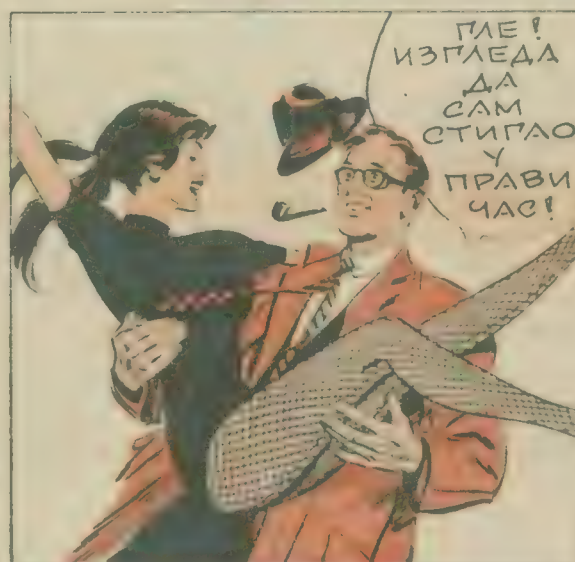
НАСТРАДИН

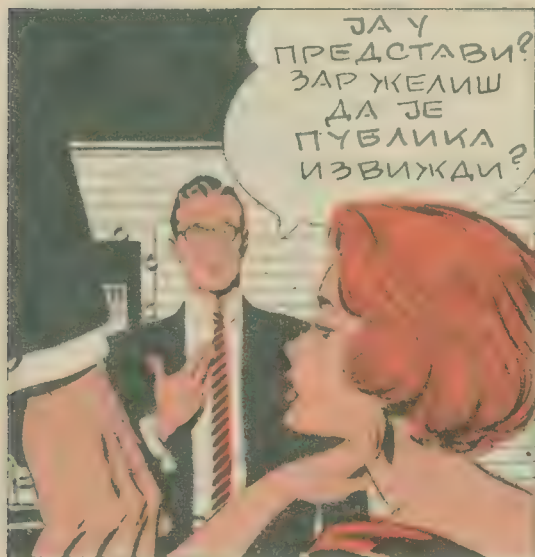
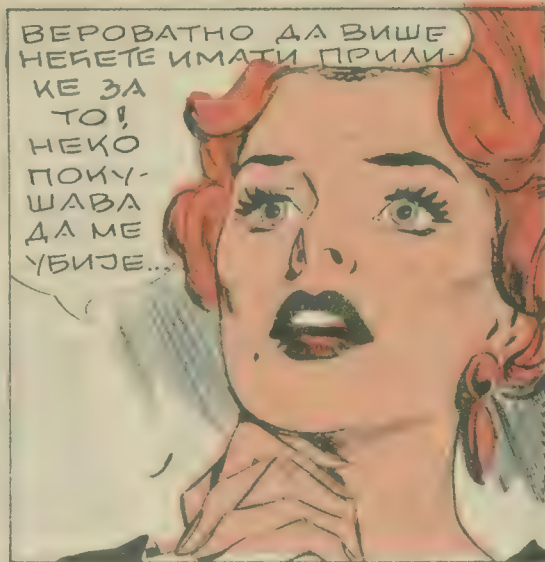

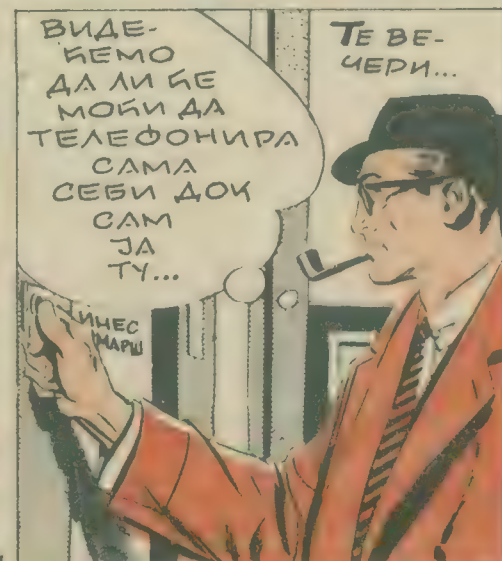
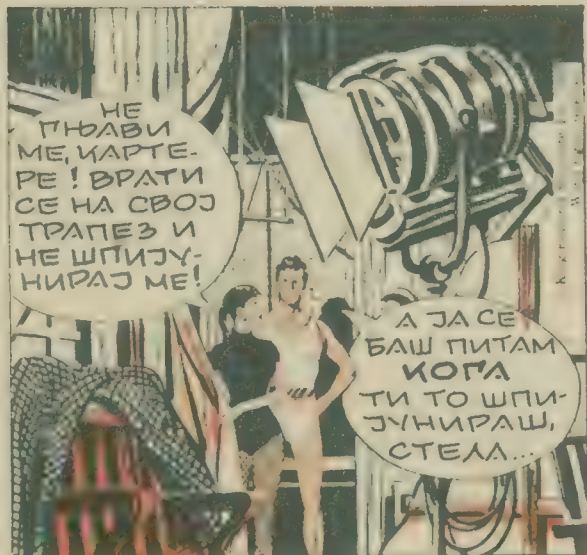
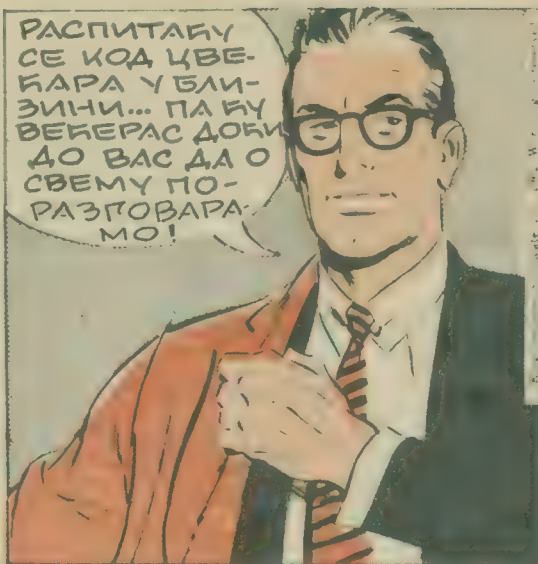

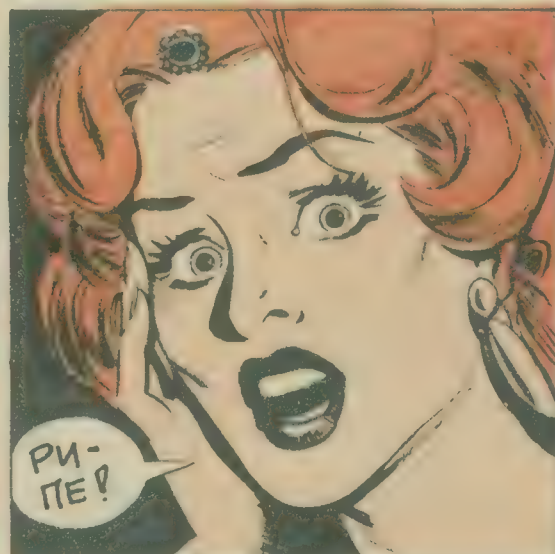
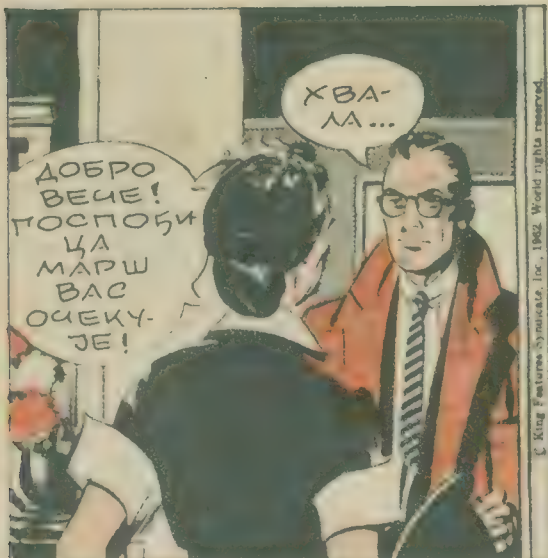

НЕЗНАНАЦ
ЈЕ ТРЧАО
ПРЕМА
ИВИЦИ
РАВНОГ
КРОВА А
КИРБИ ЗА
ЊИМ...

КО
СТЕ
ВИ?

НЕЗНАЊУЉОМ СНАГОМ
ЧОВЕК СЕ ИСТРГАО ИЗ
КИРБИЈЕВИХ
РУКУ И...

ОХ,
НЕБЕСА!
БАЦИО
СЕ У
АМБИС...

...А
ТО
ЗНАЧИ
СИ-
ПУРНУ
СМРТ!

АЛИ,
КИРБИ
СЕ ПРЕ-
ВАРИО!
НЕЗНАНАЦ
ЈЕ ТАЧНО
УСМЕРИО
СВОЈ
ЛЕТ...

...И УСПЕО ЈЕ
ДА ПОБЕРНЕ
СТЕПЕНИЦА
МА ЗА
СЛУЧАЈ
ПОЖАРА...

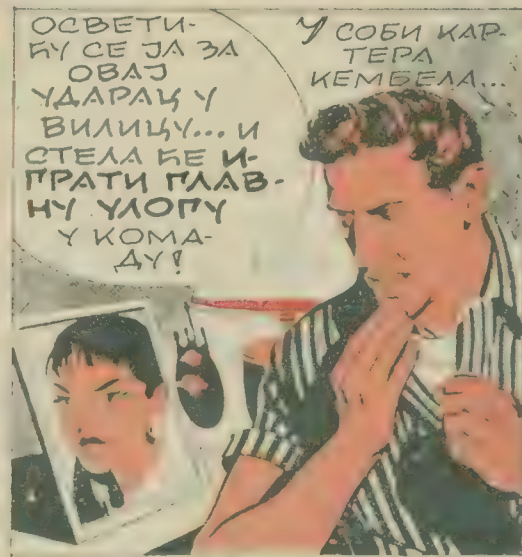
НИСАМ
УСПЕО ДА
МУ ВИДИМ
ЛИЦЕ... АЛИ
ЊЕГОВА
ВЕШТИНА
ПОМОЌИ ЋЕ
НАМ ДА РА-
ИДЕНТИ-
ФИКУЈЕ-
МО!

УХВА-
ТИЛИ
СТЕ
ГА?

НЕ!
АЛИ МИС-
ЛИМ ДА
ЗНАМ КО БИ
ТО
МОГАО
БИТИ!

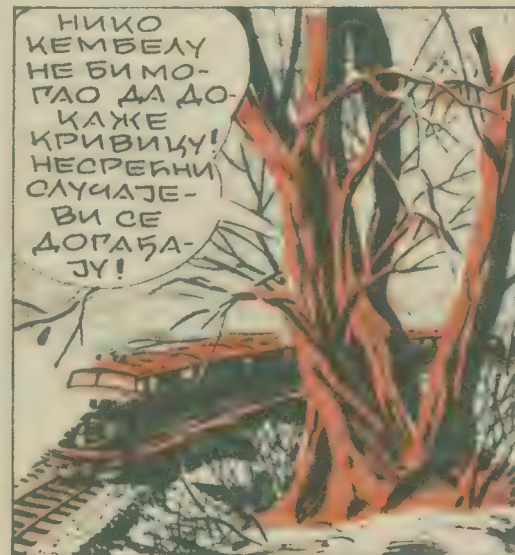
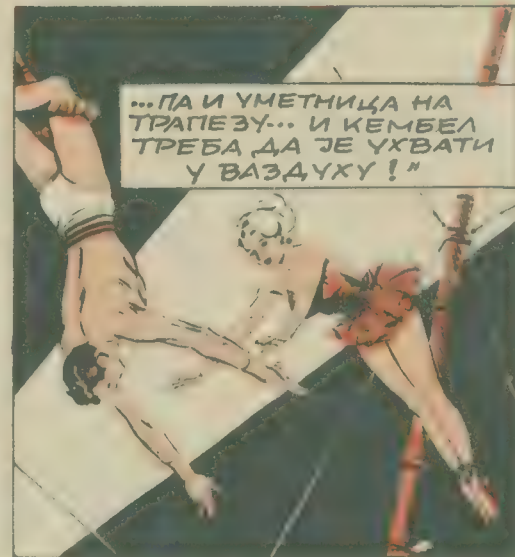
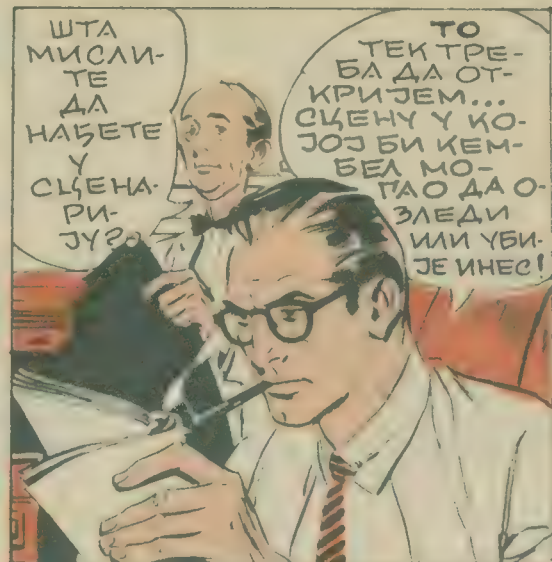

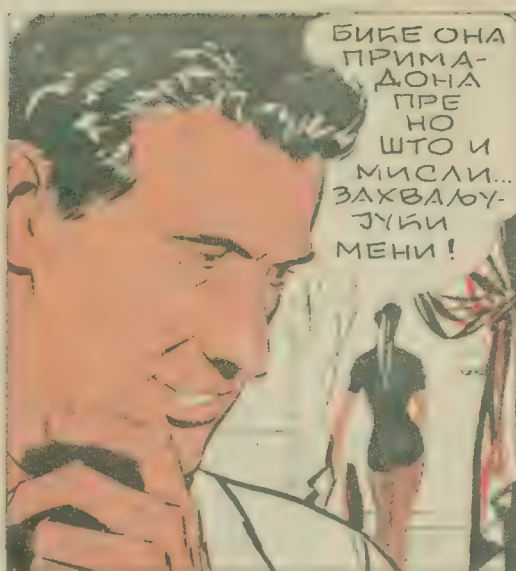

ИТО ЈЕ ПО-
ТОВО! А
САД ДА
КАЖЕМ
ВИКТОРУ
ШТА ДА
РАДИ!

ХЕЈ,
ЧЕМУ
ОВА
ТРКА?

ИМАМ
ЗА
ТЕБЕ
ЈЕДНО
ИЗНЕ-
НА-
ЂЕЊЕ,
СТЕЛА!

ОВО ЈЕ
ТВОЈА ВЕЛИКА
ШАНСА!
ИНЕС СЕ НЕ ОСЕ-
ЋА ДОБРО...
ЗАМЕНИ-
КЕШ ЈЕ
УСЦЕНИ
НА ТРА-
ПЕ-
ЗУ...

БИО ЈЕ
ТО
КИРВИЈЕВ
ПЛАН...

ПРЕ-
СВУЦИ
СЕ,
СТЕЛА!
ТИ
ЗНАШ
ТАЈ ДЕО
УЛО-
ГЕ?

ДА
ЛИ ГА
ЗНАМ?
ЗНАМ
ЈА ЦЕЛУ
УЛОГУ...
НИШТА
ГОРЕ
ОД
ИНЕС!

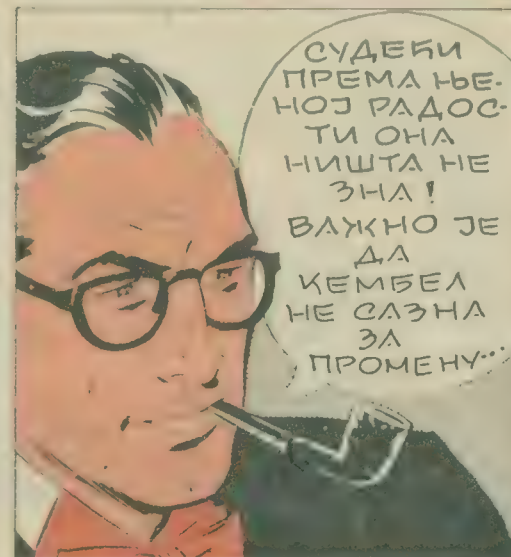

ЈЕДВА
ЧЕКАМ ДА
ВИДИМ
КАРТЕРО-
ВО ЛИ-
ЦЕ... ИАД
МЕ УГЛЕ-
ДА ИАКО
МУ ЛЕТИМ
У СУС-
РЕТ!

СТЕЛА
ЈЕ
ПРИСТА-
ЛА?

СА
ОДУ-
ШЕВ-
ЉЕ-
ЊЕМ!

СУДЕКИ
ПРЕМА ЊЕ-
НОЈ РАДОС-
ТИ ОНА
НИШТА НЕ
ЗНА!
ВАЖНО ЈЕ
ДА
КЕМБЕЛ
НЕ САЗНА
ЗА
ПРОМЕНУ...

СПРЕМ-
НА
САМ!

КАКО
ЈЕ
ИНЕС?
ХОЋУ
ЛИ
ЈА
ИГРАТИ
ДО
КРАЈА
ПРЕД-
СТА-
ВЕ?

ЈОШ
НЕ
ЗНАМ,
СТЕЛА!
ВИДЕ-
ЋЕ-
МО!

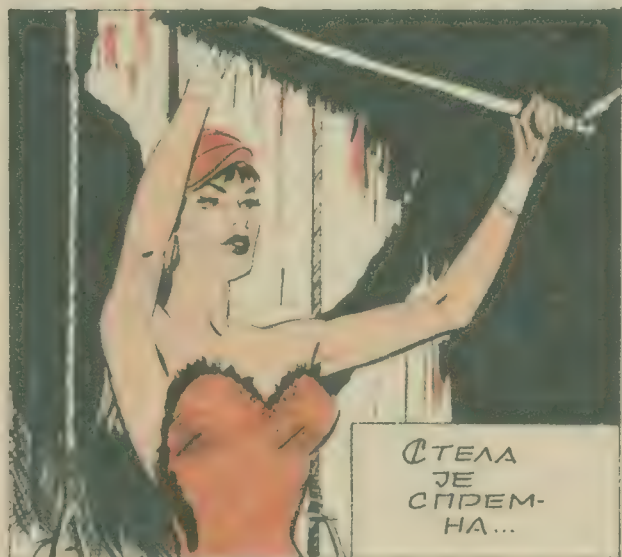

КЕМ-
БЕЛ
НЕ
ЗНА
ЗА
ИЗМЕ-
НУ...

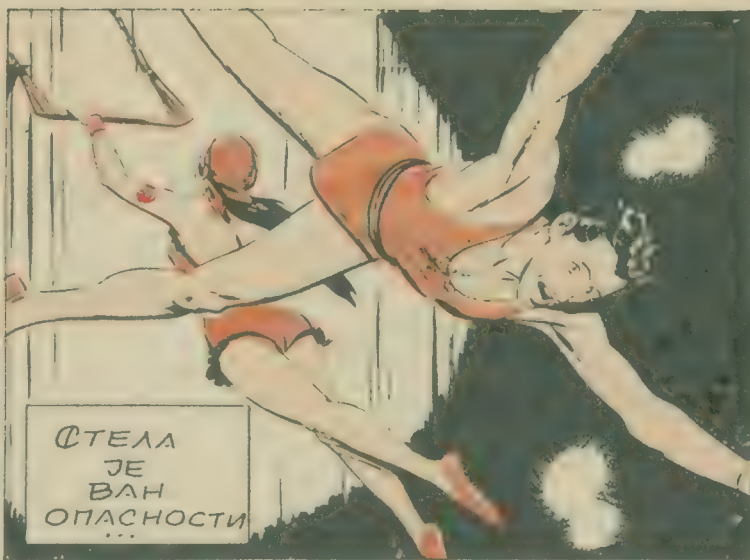

ПА ДА...
НЕСРЕЋ-
НИ
СЛУЧАЈЕ
ВИ
СЕ ДОГА-
ЂАЈУ...

ПРЕДСТАВА
ЈЕ
НАС-
ТАВЉЕНА...

АЛИ
ИЗА
КУЛИСА...

КАРТЕРА
НЕ
ОДНЕТИ У
БОЛНИЦУ,
СТЕЛА!

ОН... ОН ЈЕ
ТО УЧИНИО
ДА БИ
МЕНЕ
СПАСАО!

ОЗ-
ЛЕДИЛИ
СТЕ
РУКУ!

ОД ОШТРОГ
КАБЛА
ДЕСМОНДЕ! АЛИ
ПОГЛЕДАЈ ОВО
... ЗАНИМАЈИ-
ВО ЈЕ...

ПО-
ТОВО
ЈЕ
ПРЕСТРУ-
ПАН...

ШТА
ЈЕ
СА
ЗАТЕ-
ЗА-?
ЧЕМ?

УМАЛО НАС КЕМБЕЛ
НИЈЕ НАД-
МУДРИО!
АЛИ,
ЗАУВЕК
ЈЕ
СПУСТИО
ЗАВЕСУ
НА
СВОЈУ
КАРИЈЕ-
РУ!
ДОВОЉ-
НА
КАЗНА...

КАСНИЈЕ, У БОЛНИЦИ...

ОК, РИПЕ!
ОН НЕ ОЗ-
ДРАВИТИ... АЛИ
ВИШЕ НИКАД
НЕЋЕ ПРЕД
ПУБЛИКУ!
ЖРТВОВАО
СЕ ЗБОГ
МЕНЕ!

ДА,
СТЕ-
ЛА! НА
ИЗВЕ-
СТАН
НАЧИН
... ЈЕС-
ТЕ!

БАР
ЈЕ СТЕЛА
У СВЕМУ
ОВОМ
ПОТПУНО
НЕДУЖНА
И ОСТАЈЕ С
ТРУПОМ!
ЈОШ ДА ПО-
РАЗГОВА-
РАМ СА
ИНЕС...

ДЕСМОНДА
И ЈА ОДЛАЗИМО!
ВЕРУЈТЕ МИ,
ВИШЕ НЕ
ПРЕТИ
ОПАСНОСТ...

ХВАЛА,
РИПЕ, МА-
ДА НИШ-
ТА НЕ
РАЗУМЕМ!
ТО ЈЕ БИО
НЕСРЕЋАН
СЛУЧАЈ...
ЗАР
НЕ?

НАЈБО-
ЉЕ ЈЕ
ДА ГА
ТАКО
НАЗОВЕ-
МО! ДА...
НЕСРЕ-
ЋАН
СЛУ-
ЧАЈ!

ЗНАШ,
ДЕСМОНДЕ, ИЗ
ПРЕДСТАВЕ СУ ИЗ-
БАЦИЛИ СЦЕНУ С
ТРАПЕЗОМ!
ИНАЧЕ, ИНЕС
ЖАЊЕ
УСПЕХЕ...

РАДУ-
ЈЕМ
СЕ
ТОМЕ
АЛИ...

... ЈКАО
МИ ЈЕ
ШТО ЈА
НИСАМ
ОТПЕ-
ВАО
НИ
ЈЕДНУ
ЈЕДИ-
НУ
НОТУ...

РАЗВЕДРИ СЕ!
И БЕЗ ТОГА
МНОГО СМО ПО-
СТИРЛИ! ПОМОГЛИ
СМО ЈЕДНОЈ ДА-
РОВИТОЈ И
ЛЕПОЈ
ПЛУМИЦИ!

КРАЈ

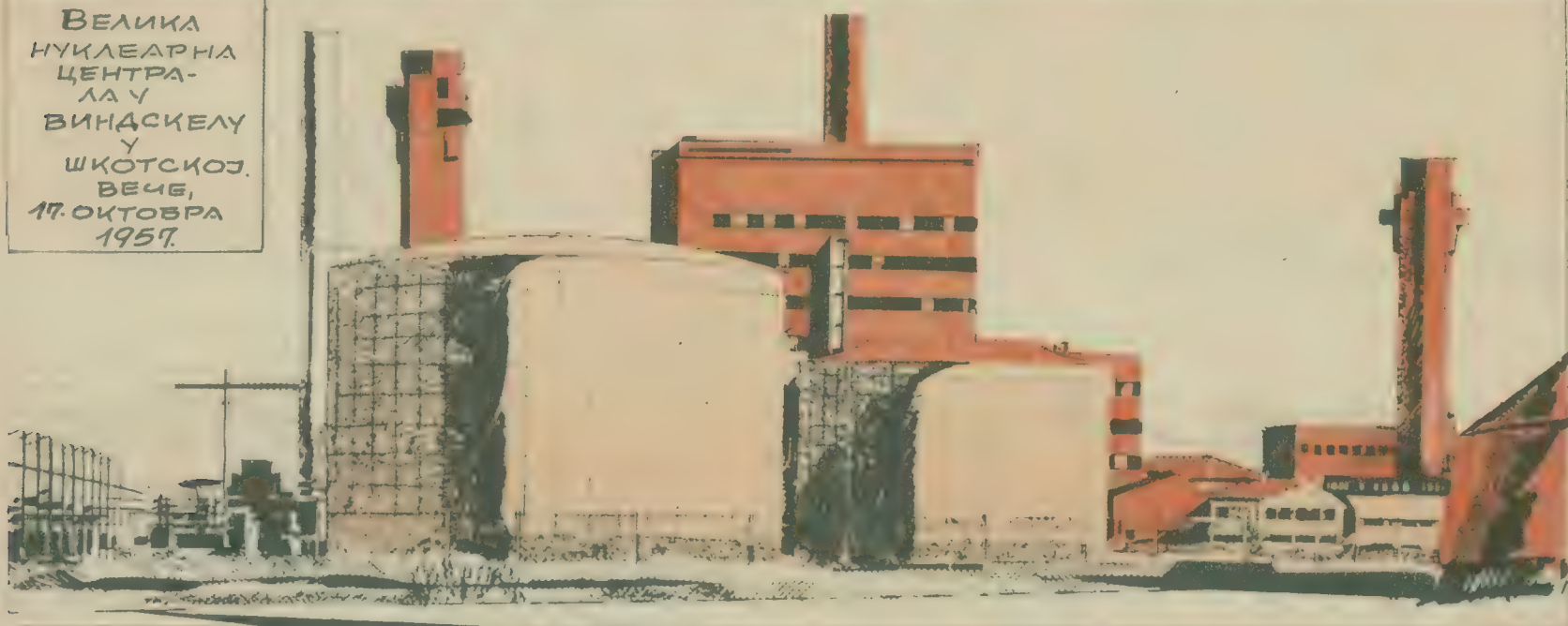
ВЕЛИКЕ
АВАНТУРЕ
МИРА И
РАТА

ВОДА

ПРОТИВ

УРАНА

ВЕЛИКА
НУКЛЕАРНА
ЦЕНТРА-
ЛА У
ВИНДСКЕЛУ
У
ШКОТСКОЈ
ВЕЧЕ,
17. ОКТОБРА
1957.

ТЕХНИЧАРИ РАДЕ
НА РЕАКТОРУ 3,
ПРИПРЕМАЈУЋИ
"ПЕЧЕЊЕ"
УРАНА.

ПОТОВО ЈЕ ОБАВЕ-
СТИ ПРОФЕСОРА ЛОУ-
ЕЛА ДА ЈЕ СВЕ
СПРЕМНО.

ОДМАХ.

ПРОФЕСОРЕ,
СВЕ ЈЕ
СПРЕМ-
НО!

А... ДА-
ДОЛА-
ЗИМ.

ЈЕ ЛИ ПО-
ДЕШЕН
ПРАФИТНИ
РЕГУЛА-
ТОР?

ДА,
ГОСПО-
ДИНЕ.

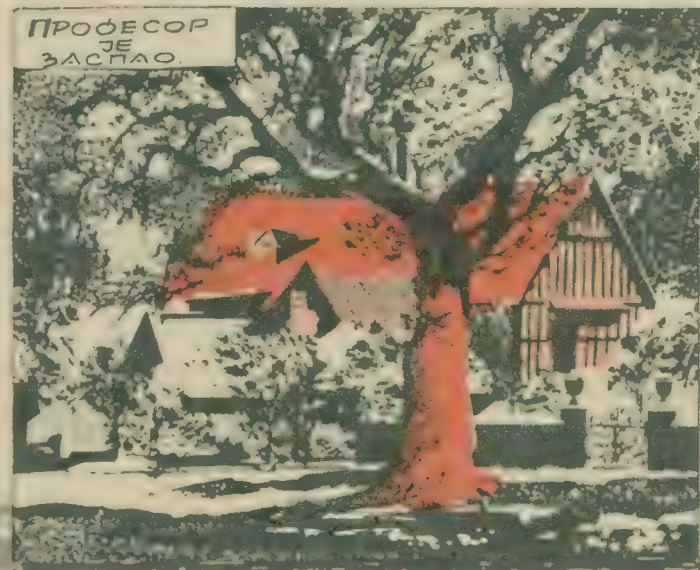
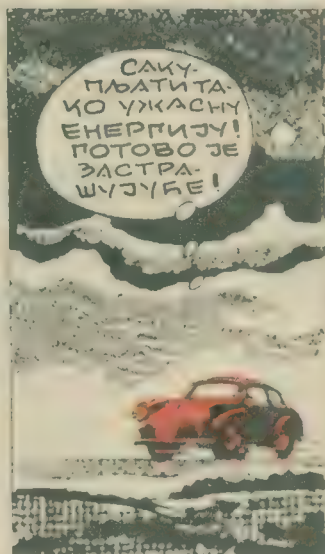
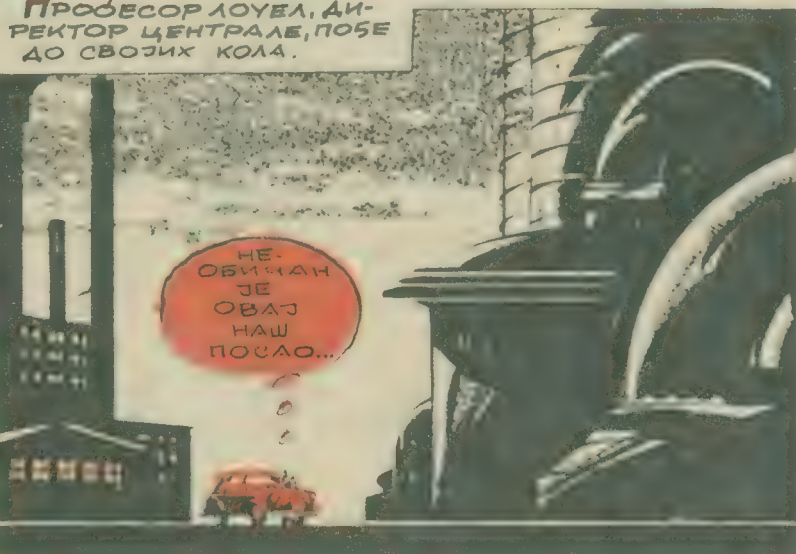
Онда,
поч-
нимо.

ПОЛУРЕ СУ СПУШТЕ-
НЕ, ТАСТЕРИ ПРИТИ-
СНУТИ, ВЕНТИЛАТО-
РИ УЦЉУЧЕНИ...

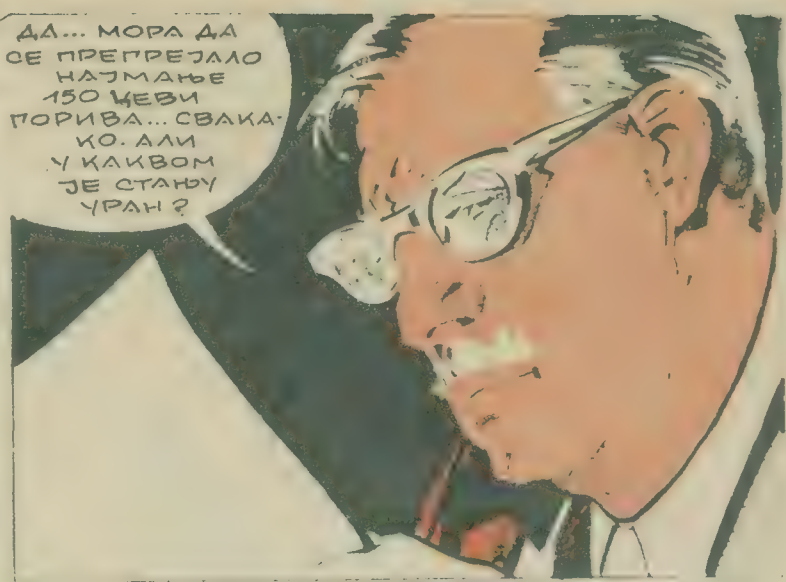

ТЕМПЕРАТУРА И
ДАЉЕ
РАСТЕ,
ПРОФЕСОРЕ.

ХМ...
ДАЈТЕ
ДА
ВИДИМ.

ДА... МОРА ДА
СЕ ПРЕПРЕЖАЛО
НАЈМАЊЕ
150 ЧЕВИ
ПОРИВА... СВАКА-
КО. АЛИ
У КАКВОМ
ЈЕ СТАЊУ
УРАН?

ПОСПОДО, У ОВОМ
СЛУЧАЈУ ТРЕБА ДА СЕ
ПРЕГЛЕДА
АТОМСКИ РЕАКТОР.
КО СЕ ОСЕКА
СПОСОБНИМ
ЗА ОВАЈ
ПОСЛОЈ?

ЈА!

ОНДА СЕ СПРЕМИТЕ,
ФОСТЕРЕ. ЧЕКАМО
ВАС ИСПОД
ЦИЛИНАРА.

МОУЕР И САРАДНИЦИ ОКУПИЛИ СУ СЕ У
ПОДНОЖЈУ ОГРОМНОГ ЦИЛИНАРА...

МАЛО КАСНИЈЕ
ДОШЛИ СУ ЗАШТИЋИ-
НИ СПЕЦИЈАЛНИМ О-
ДЕЛОМ, ФОСТЕР ИЈОШ
ДВА ДОБРОВОЉЦА.

ДОБРОВОЉЦИ
СЕ НАЛАЗЕ
ИСПРЕД
БЛИНДИРА-
НИХ
ЛОЖИШТА
У КОЈА ЈЕ СТА-
ВЉЕНО
ГОРИВО У
РЕАКТОРУ.

У РЕДУ!
ФОСТЕРЕ,
КОНТРОЛИ-
ШИТЕ!

У ДУБОКОЈ ТИШИНИ ЈЕД-
НО ЛОЖИШТЕ ЈЕ
ОТВОРЕНО.

ФОСТЕР
РАЈЕ-
ДА...

ЗАР ЈЕ
МОГУ-
ЋЕ!

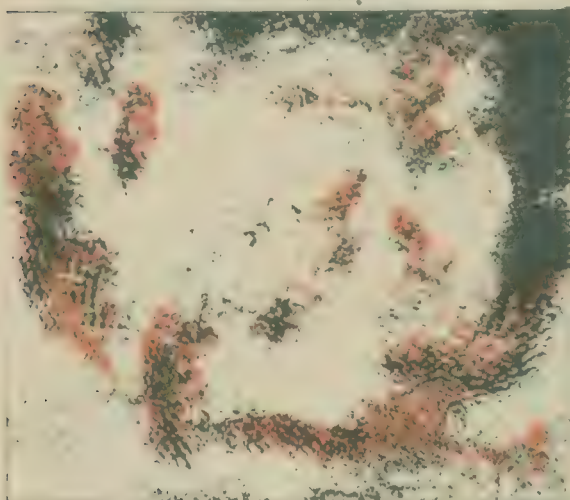
ПРОФЕ-
СОРЕ,
ШИПКЕ
УРАНА
СУ
УСИЈА-
НЕ!

УСИЈАНИ
УРАН!
ТО
ЗНАЧИ
ДА
ЧЕЛИЧНИ
ЦИЛИНДАР
МОЖЕ
СВАКОГ
ТРЕ-
НУТА
ДА СЕ
ПРЕТ-
ВОРИ
У
АТОМ-
СКУ
БОМ-
БУ!

ПОГЛЕ-
ДАЈТЕ
ФИЛ-
ТРЕ!

ИЗ ЦЕВИ ФИЛТАРА ВЕЋ СЕ
ОСЛОБАЂА РАДИОАКТИВНА
МАТЕРИЈА!

ТРЕБА СВЕ
УПАСИТИ И
ПРЕКИНУТИ
ПОСТУПАК ПО
СВАКУ ЦЕНУ!

УЗБУНА! ДОК СЕ СПЕЦИЈАЛНИ
ОДРЕДИ ВОЈСКЕ И ВАТРО-
ПАСАЦА ПРИБЛИЖАВАЈУ
ВИНАСКЕЈЛУ...

...У ЛОНДОНУ СЕ ОДРЖА-
ВА ВАНРЕДНА СЕДНИЦА
ВЛАДЕ.

У
ЦЕНТРА-
ЛИ...

УГЉЕНА КИСЕ-
ЛИНА ЈЕ СПРЕ-
МНА, ПРО-
ФЕСОРЕ!

ОНДА
НАПРЕД!
ПОКУШАЈ-
ТЕ
ДА ОХЛА-
ДИТЕ
УРАН!

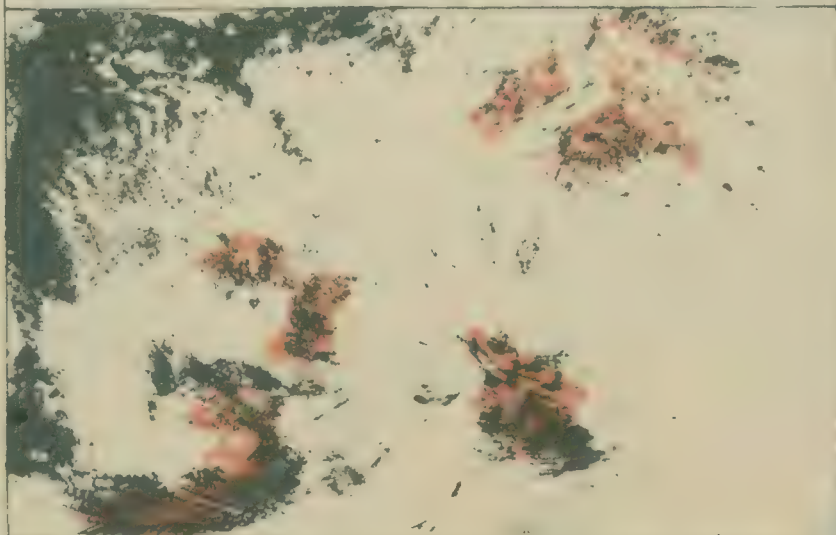
У ЦИЛИНДАР СУ УБА-
ЧЕНЕ ОГРОМНЕ КО-
ЛИЧИНЕ УГ-
ЉЕНЕ КИСЕЛИНЕ...

АЛИ ТЕРМОМЕТРИ
И ДАЂЕ БЕЛЕЖЕ
ПОРАСТ
ТЕМПЕРАТУРЕ!

А ИЗ ЦЕВИ И ДАЂЕ ИЗБИЈА РАДИОАКТИВНА МАТЕРИЈА.

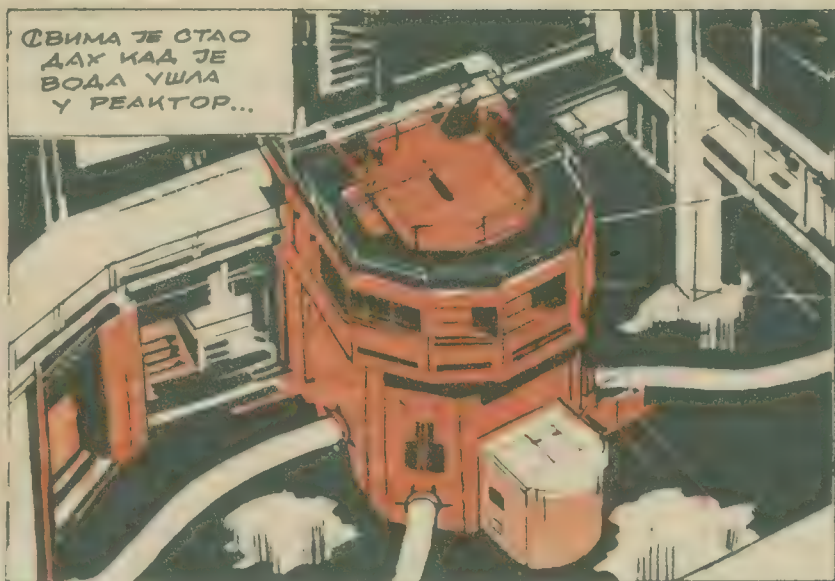

МИ
СМО
СПРЕМ-
НИ!

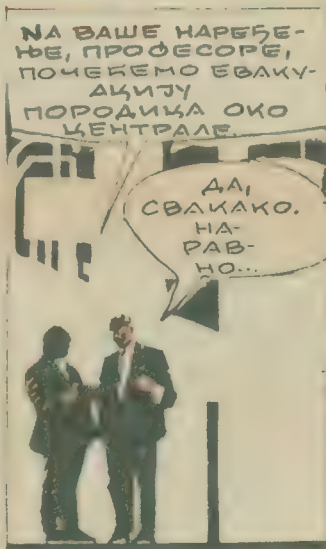
ОНДА
НАПРЕД!
ШТО
ВИШЕ
ВОДЕ!

СВИМА ЈЕ СТАО
ДАХ КАД ЈЕ
ВОДА УШЛА
У РЕАКТОР...

У МЕЂУВРЕМЕНУ
СЕ ПРИПРЕМА
ЕВАКУАЦИЈА
ЦЕНТРА-
ЛЕ.

НА ВАШЕ НАРЕЂЕ-
ЊЕ, ПРОФЕСОРЕ,
ПОЧЕКЕМО ЕВАКУ-
АЦИЈУ
ПОРОДИЦА ОКО
ЦЕНТРАЛЕ.

ДА,
СВАКАКО.
НА-
РАВ-
НО...

ПРОФЕСО-
РЕ,
ТЕМПЕРА-
ТУРА И
ДАЉЕ
РАСТЕ!

ЗАТВОРИ-
ТЕ ВЕНТИ-
ЛАТОРЕ!
ДАЈТЕ
ВИШЕ
ВОДЕ!

ЛОУЕЛ ЈЕ УШАО У
ЛАБОРАТОРИЈУ.

ПИТАМ
ОБ КОЛИКИ
ПРИТИСАК МОЖЕ
ДА ИЗДРЖИ
ЦИЛИНДАР.

ИЗВРШИО
САМ НЕКЕ
ПРОРАЧУНЕ,
ПРОФЕ-
СОРЕ.

ДРИН
ДРИН

ЗА ВАС, ПРОФЕСО-
РЕ! ТРАЖИ ВАС
МИНИСТАР УНУ-
ТРАШЊИХ ПОС-
ЛОВА.

ДО
ВРА-
РА!

ХАЛО, ОВДЕ ЛОУЕЛ.

ПРОФЕСОРЕ,
ШТА СЕ КОД
ВАС
СТВАР-
НО
ДЕША-
ВА...

ЗАБРИНУТИ
СМО. СТАНОВНИШ-
ТВО ЈЕ НЕКАКО
САЗНАЛО ДА... ПО-
СТОЈИ ЛИ ОПАС-
НОСТ ОД АТОМ-
СКЕ ЕНЕРГИ-
ЈЕ?

СЛУ-
ШАЈТЕ,
ЈА
МИСЛИМ
ДА...

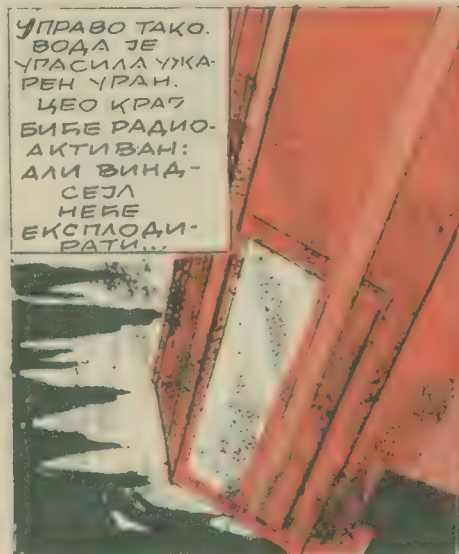

УПРАВО
СИПАМО НА УРАН
ВОДУ!

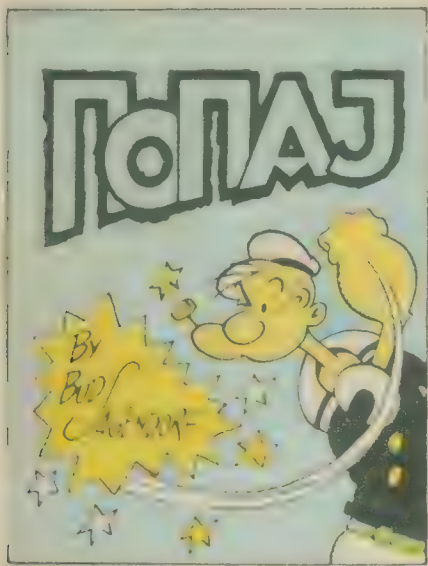
ВОДУ?
ЗАР НЕМАТЕ
НИШТА
БОЉЕ?

ШТА?
ВОДА НА
УРАН?

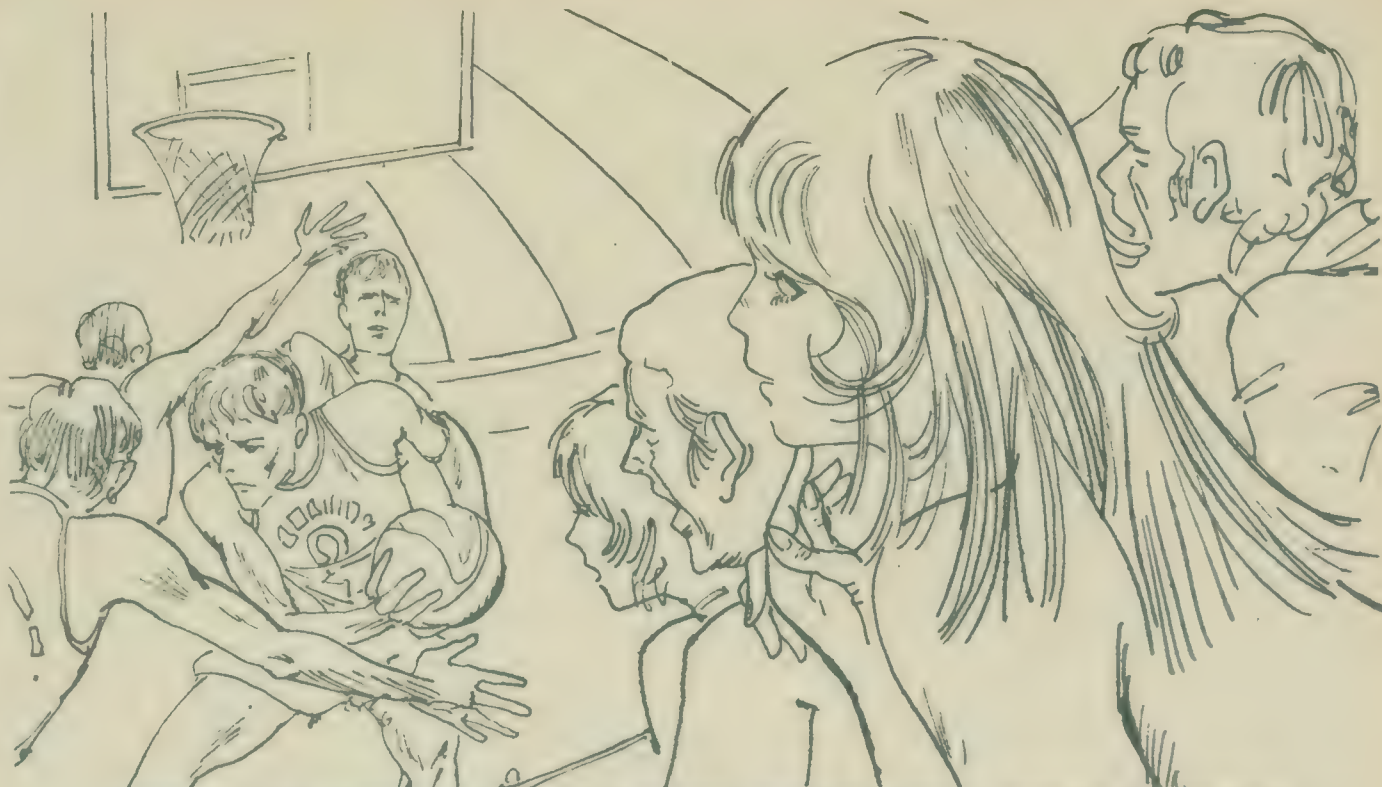

Нестала је лапа спортова, нестала је пуолика, навијачи, играчи, постојао је само ОН.

ТИ СЕ ШАЛИШ

Једном су дјевојке про-
веле неку анкету о најгод-
нијем младићу и најгодни-
јој дјевојци у разреду. Та
дјевојка сам, наравно, била
ја, а он? Тко би то могао
бити? Готово једногласно
изабран је шутљиви Шаф.
Био је стидљив а звао се
Жељко. Први пут сам га
боље погледала и зачудила
се. Анкета је била истинита!
То мало гласање било је
убрзо заборављено. Жељко
је остао шутљив, стидљив и
неухватљив. Дјевојке су нас
тојале бити у његовом дру-
штву, али он је то вјешто
избјегавао.

Једном сам му изјавила
љубав, онако преко папи-
рића. (За све то вријеме
била сам лудо заљубљена у

свог младића). Написала сам
„Свиђаш ми се“. Вратио ми
је исти папирчић на којем
је само додао: „Ти се ша-
лиш, знам“. Била сам уви-
јеђена јер сам била сигурна
да ће одговорити да се и ја
њему свиђам. Балавац је-
дан, мени тако! Мени! Пос-

лије пола сата пришла сам
му и рекла:

— Извини, али ја сам се
само шалила, заиста.

Он се повукао у себе а
ја се више нисам играла
осјећајима дјечака.

Дани су безбрижно про-
лазили. Завршио се и други
разред. Нисам га више зам-
јећивала. Заручила сам се и
била сретна... Трећи раз-
ред био је у новом саставу
и Жељко више није био са
мном. Једва да смо се поз-
дрављали. Чудно, сви уче-
ници који су отишли из раз-
реда нису се више позна-
вали.

Моја љубав, међутим, би-
ла је све мања и заруке су
прекинуте. Објашњење: аго-
дна дјевојка, увијек окру-
жена младићима, воли се
играти пућим осјећајима, а
он, и сам врло агодан, љу-
боморан и пун неповјере-
ња мучи је својим безраз-
ложним суињама.

Била сам сретна и сло-
бодна. Нисам се више же-
љела везати. У међувремену
дошли су у пријатељску пос-
јету нашој школи ученици
из Београда.

У вријеме спортских сус-
рета нешто ми је запело за
око. Најбољи кошаркаш био
је мој некадашњи друг из
разреда — Жељко. Нисам
ни знала да се бави кошар-
ком, а камоли да игра тако
добро! Ма, одлично! Сви су
били одушевљени његовом

игром. Била је то ситуација
која се брзо заборавља и
више нисам мислила на то.

ПОРАЗ ЗА МЕНЕ

Након мјесец дана отиш-
ли смо у посјет Београду.
На повратку с Авале, сас-
вим случајно сам се окре-
нула и видјела Жељка на
сједишту иза мог. Зачудила
ме по други пут чињеница
да је он заиста врло агодан
младић. Очи су му биле тир-
кизне, а коса је у плавим
праменовима уоквиривала
његово дјечачко лице. А ја
све то нисам раније примје-
ћивала. Окренула сам се и
питала:

— Хоћеш ли играти доб-
ро као и у Загребу?

— Трудићу се — одрезао
је и ја сам јасно видјела да
му није до разговора са
мном. Морам признати и да
ми је то тешко пало јер ни-
сам научена на поразе.

Сутрадан је била кошар-
кашка утакмица. Био је ди-
ван! Бољи него икад! На-
једном сам ухватила како
пратим погледом само њега.
Нестала је Хала спортова,
нестала је публика, навија-
чи, играчи, постојао је само
ОН. Била сам поносна.

Утакмица се завршила.
Сједио је сам на клупи. При-
шла сам и пружила руке

према њему. Прихватио их
је. Нисам знала шта да му
кажем, али ријечи нису ни
биле потребне. Тог дана нис-
мо се више раздвајали. Час-
тила сам цијело друштво у
име најбољег кошаркаша.
Били су дивни сати прове-
дени у његовом друштву.
Само, повратка сам се пла-
шила. Шта ако он у Заг-
ребу има дјевојку? Остаћу
сама!

ПОРЕД ЊЕГА

Но, било је нешто друго.
Он је још увијек био стид-
љив и шутљив. Живео је за
кошарку, а дјевојке ому ни-
су значиле много.

Прошли су дани, тједни,
мјесeci а ја сам остала по-
ред њега. Неко вријеме се
нисам могла привићи на то
да волим бившег разредног
колегу. Касније се све про-
мијенило.

Једном сам му показивала
своју збирку цигарета. С по-
носом сам издвојила нај-
љепши примјерак.

— Одакле ти? — питао
ме.

— Не знам. Имам је већ
дуго. Дао ми је нетко из
школе. Сјећам се, била је
то нека нарочита кутија у
коју је стало шест цигаре-
та. Биле су још само двије
и ја сам добила једну од
њих. Свега се сјећам, али
не знам тко ми је дао.

— Ти се заиста не сје-
ћаш? — казао је разочара-
но и ја сам схватила најед-
ном да је то био он. Био
је то прије три године кад
је постојао онај шутљиви
Жељко из пете клупе у тре-
ћем реду, онај Жељко који
више не постоји...

Сада постоји само један
— мој Жељко.

Бурђа Ореховец, Загреб
Лепровећка 20-а

Хонорар: 250,00 дин.

БАЛАВАЦ

УВРИЈЕДИО МЕ КАО НИКО ЈЕР САМ БИЛА СИГУРНА
ДА ЋЕ ОДГОВОРИТИ КАКО СЕ И ЈА ЊЕМУ СВИЂАМ.

НА МЕЊИЦАЉУВАЊИ СЕ...

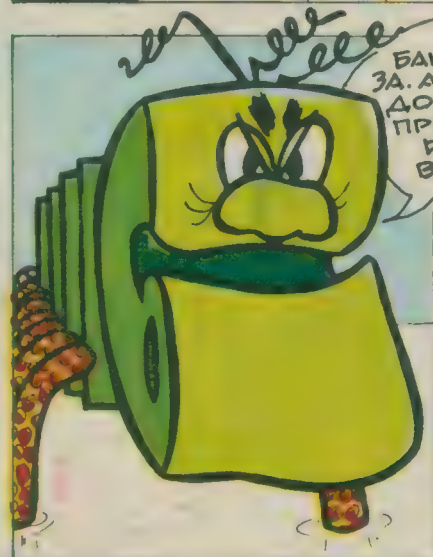
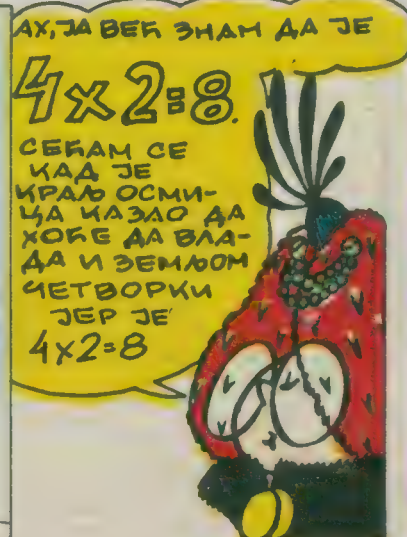
Зачуђљена

Она ситији на мојим очним каицима
И њене косе замршене су у мојима,
Њено тело има облик мојих риза,
Она је боје мојих очију,
Она се црта у моју сенку
Као камен у небо.

Она има увек отворене очи
И не доушћива ми да спавам.
Њени снови три тирној светлости
Моју сунце да исцари,
Због њих се смејем, тлачем и смејем,
Товорим а ништа не казујем.

Том Елијар
(1895-1953)

НАПОЛЕОН СУПЕРШИЈ

Наполеон Бонапарта управо је преместио Велику армију са обале Ламанша на обале Рајне и крајем септембра 1805. године дошао на неколико дана у Стразбур да би припремио поход против Аустријанаца који су ушли у Баварску под командом генерала Мака. Једнога дана, док је Наполеон у свом радном кабинету био нагнут над мапама, ађутант је увео младог човека. Цару је објаснио да младић гори од жеље да ступи у француску обавештајну службу.

— Како се зовете? — упитао је цар.

— Шарл Шулмајстер, сире.

— Ваше препоруке?

— Немам их...

Покретом руке Наполеон је дао знак да не жели са њим да губи време. Ађутант и младић су изишли.

Пет минута касније Наполеон се у предворју нашао лицем у лице са средовечним човеком који је лично на трговца. Зачуђен што у својој резиденцији види непознату особу упитао је:

— Ко сте ви?

— Шулмајстер, сире, кога сте управо изволели отпустити.

— Примљени сте, младићу. Ваш таленат за прерушавање свакако треба искористити.

КРИЈУМЧАР НА ПРОБИ

Ово је по свој прилици анегдота јер је тешко веровати да је код Наполеона могао да уђе било ко, а још је мање вероватно да би цар на такав начин бирао људе за своју обавештајну службу. Али, анегдота која није без основе, бар што се тиче Шулмајстеровог дара за прерушавање. У ствари, када се Шулмајстер појавио пред Наполеоном, полиција је о њему већ имала сва потребна обавештења.

Карл, или француски Шарл Шулмајстер родио се 1770. године у Алзасу у породици протестантског пастора мада се касније увек представљао као мађарски аристократа и то потврђивао лажним документима. Пред немачког и француског, који су му били матерњи језици, течно је говорио и енглески и италијански. У двадесет другој години оженио се Шарлотом Унгер и живео у Стразбуру бавећи се трговином на велико.

Овај позив није могао да задовољи његов авантуристички дух и он је, узгред почео да кријумчари робу с једне обале Рајне на другу. Кријумчарење је било занимљиво и узбудљиво, а доносило је и леп приход који је Шулмајстеру дозвољавао да се елегантно одева, доста троши и приказује се као богат и угледан човек.

Тако се Шулмајстер упознао с пуковником Саварњем, Наполеоновим ађутантом, који ће ускоро заменили Жозефа Фушеа на положају министра полиције. Будући министар и војвода од Ровига одмах је оценио велике могућности Шулмајстера као обавештајца и довео га у додир с Наполеоном.

Године 1805. почео је Наполеон рат против Аустрије и Русије и Шулмајстера су

после неколико мањих „пробних“ послова које је овај обавио с великим успехом, послали у Беч са задатком да сазна све што може о аустријском војсковођи генералу Маку и његовим плановима. Наполеон није очекивао да ће Шулмајстер много учинити, но успех новопеченог обавештајца превазишао је сва очекивања.

КЛОПКА ЗА ВОЈСКОВОЂУ

Шулмајстер је допутовао у Беч представљајући се као мађарски аристократа протеран из Француске под сумњом да се бавио шпијунажом у корист Аустрије. Пошто је одмах показао да познаје многе важне податке о стању у Француској, а нарочито у француској ар

мији, брзо је стекао и рење и симпатије бечких аристократских кругова и био представљен генералу Маку.

Генерал Мак био је управо постављен за команданта аустријских трупа. Обавештења која му је Шулмајстер дао учинила су му се толико важна да је отмено и предузимљивог човека увео међу официре свог штаба. Шулмајстер је имао двојицу поверљивих агената, Венда и Рулског, који су „потврђивали“ његова обавештења.

Ускоро је Шулмајстеру предложена дужност каква до тада није пала у део ниједном обавештајцу — да постане шеф обавештајне службе земље у коју је послат да шпијунира! Ту је његов таленат дошао до пуног изражаја.

Овај одлични обавештајца

не само да је Наполеону слао све важније Макове планове већ су, на његову сугестију, а по наређењу француског цара, одштампали специјални бројеви листа који су саопштавали о нередима у Француској.

О томе су говорила и писма што су му готово свакодневно стизала од тобоже незадовољника у француској армији. Тако је Шулмајстер учинио све да генерала Мака убеди да се Француска налази малтене уочи устанка против Наполеона. Поверовавши у те бајке на основу „опипљивих“ доказа аустријски војсковођа није имао ни најмање разлога да сумња у вести да је Наполеон почео да повлачи трупе са фронта на Рајни.

У оваквим околностима требало је што пре гонити Французе, што је Мак и учинио. Међутим, веома га

Године 1805. аустријски војсковођа Мак потписао је у Улму капитулацију и предао се Французима са 33.000 војника, 18 генерала и 80 топова.

ОВ УН

је зачудило што су се аустријске трупе, много раније него што је он у својим рачунима предвидео, сукобиле са корпусом француског генерала Неја у „одступању“. У ствари, Аустријанци су били намамљени у клопку.

ШУЛМАЈСТЕР НУДИ УСЛУГЕ

Генерал Мак био је још више него изненађен када је приметно да се на његовим боковима и у позадини налазе трупе француских генерала Мармона, Султа, Лана и Мира. Убрзо је Макова армија опкољена у Улму и аустријском генералу који је већ маштао о победоносном маршу на Париз није остало ништа друго до да се преда са чита-

Карл Шулмајстер, највећи шпијун француског цара Наполеона Бонапарте.

вом армијом од 33.000 војника, 18 генерала и 80 топова. Најбоље аустријске дивизије нашле су се тако у француском заробљеништву на самом почетку рата чији је сав терет пао на леђа руских трупа.

Са генералом Маком био је „заробљен“ и Шулмајстер који своју мисију није сматрао завршеном. Тада је инсценирано његово бекство из француског заробљеништва с лажним документима. Следећи задатак му је био да некако убеди аустријског цара Франца II и рус-

ког цара Александра I да дејствују тако да своје трупе што пре доведу до пораза.

Овога пута, међутим, спретни шпијун није имао среће. Аустријанци су у њега посумњали и био је ухапшен. Од суда и, вероватно, смртне пресуде спасао га је само брзо заузимање Беча од стране Француза. Шулмајстер је за свој успешан рад богатог награђен у новцу, а Наполеон га је поставио за врховног шефа полиције у Бечу.

Нешто касније Русија и Аустрија изгубиле су битку код Аустерлица 2. децембра 1805. године. Ово је била једна од најсјајнијих Наполеонових победа. Аустрија је морала да тражи сепаратан мир са Француском.

Шулмајстер се пуног новчаника вратио у Стразбур својој жени и деци. Одмах је почео да живи веома луксузно купивши у отменом делу изван града раскошно имање Маино, уживајући у 162 хектара земље, дивном замку, елегантном енглеском врту украшеном вештачким пећинама и скулптурама међу којима се истичала Наполеонова статуа у природној величини.

Али, немирни Шулмајстер не уме да спава на лаворикама. Нови рат је на видику и он још једном нуди своје услуге министру Саварију који је у међувремену постао војвода од Ровига. Овај их оберучке прихвата. Шулмајстер себи пришива титулу „од Маина“ надајући се потајно да ће једног дана можда добити титулу барона.

Године 1809. избија рат против Аустрије. Шулмајстер делује у аустријској позадини прибављајући драгоцене обавештења, а лично учествује у бици код Ваграма. За време те битке он се сместио на тавану једне своје куће коју је користио као осматрачницу. Док је изиривао кроз прозор посматрајући положаје снага га је помоћу дурбина приметио неки аустријски официр и у њему препознао озлоглашеног шпијуна кога су тражиле савезничке полиције.

Карл Шулмајстер тако се вешто прерушавао да би сигурно био изванредан глумац да већ није био одличан обавештајац. Једном је у украшеном мундиру присуствовао ратном савету аустријског цара, другом приликом је из опкољеног града изашао у мртвачком сандуку.

Сеоску кућу сместа је опколила аустријска патрола. У кући војници су затекли старог сељака који се баш бријао лица покривеног сапуницом. На питање где је особа примећана на његовом тавану старац је одговорио:

— Још је горе. Пожури-те, рањен је, не верујем да ће дуго живети!

ЛАЖНА ПУДЛИЦА

Војници су одјурили горе као без главе, претражили цео таван и све опоредне просторије, куцали у зидове не би ли нашли неко тајно скровиште. Ништа. Када су најзад сишли празних руку, у кући нису затекли више ни старог сељака, у ствари Шулмајстера, који је, тако прерушен, ухватио маглу.

За време овог другог рата са Аустријом Шулмајстер је ипак ухваћен и осуђен на смрт стрељањем. Али опет се довио — успео је да напише војнике који су га чували, преобукао се у аустријску униформу и побегао. Његова сналажљивост и дар за прерушавањем прочули су се у читавој војсци, а подвизи се толико причавали да се ускоро више није знало шта је у тим причама истина, а шта плод маште.

Неспорно је, међутим, да се тако вешто и брзо прерушавао да би сигурно био изванредан глумац да није био одличан обавештајац. Међу бројним авантурама десило му се да у украшеном мундиру аустријског генерала присуствује ратном савету код цара Франца II, а другом приликом да у мртвачком сандуку изиђе из опкољеног града.

Неко време није се раздвајао од малог кратко остриженог пса на кога је ставио навлаку од кудраве длаке. Лажна пудлица носила је испод ове навлаке важна документа, а ником живом, разуме се, није падало на ум да их ту потражи.

НОВАЦ ДА, ОРДЕН НЕ!

Када се рат завршио, Шулмајстер се повукао у Стразбур још богатији него икад дотад. Купио је замак Пипл и упловио у разне

уносне послове: поседује хотел у Паризу, фабрику соде и витриола, фабрику уља, фабрику брашна.

Последњих година Наполеонове владавине његовој даљој каријери сметале су интриге друге цареве жене аустријске принцезе Марије-Лујзе и њене околине. Она је Шулмајстера мрзела због његове улоге у поразу Аустрије 1805. године.

Савари, војвода од Ровига, Наполеонов министар полиције, човек који је открио Шулмајстера.

Вероватно и због тога Шулмајстер, мада изванредно награђен у новцу, није добио оно за чим је највише жудео — француску Легију части. Министар Савари тражио је од Наполеона ту услугу за свог потчињеног који је толико учинио за Француску, али цар је био категоричан.

— Дајте му новца колико хоћете, али орден никада! — одговорио је Саварију.

Шулмајстер је ипак остао веран Наполеону, учествовао је у припремању његових Сто дана и после коначног царевог пораза у бици код Ватерлоа предан је суду. Осуђен је на плаћање огромне новчане казне која му је однела три четвртине имања. Преостали део изгубио је у берзанским спекулацијама.

Највећи Наполеонов шпијун живео је 83 године, до 1853. Последњих година живота дозвољено му је, као милост, да у Стразбуру држи малу продавницу дувана мада је дуван био државни монопол.

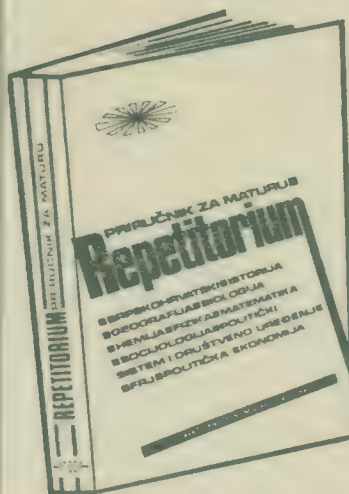
$$\log x = \cos 60^\circ$$

$$\Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са нарубеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

ВЕЛИКИ НАГРАДНИ КВИЗ ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ВАЗДУКОПЛОВСТВО?

ДАНАС ПОСЛЕДЊА ТРИ ПИТАЊА

Одмах пошаљите Политикином забавнику дописницу са одговорима! Учествујте у подели награда: пет бесплатних авионских карти за путовање у Москву! И још тридесет и три скупе награде! Погледајте цртеж!

Ово је трећи задатак. Купоне број 1 и број 2 сте сачували, ево и последњег купона број 3. Ако тачно одговорите на сва питања из три задатка, можете добити скупу награду.

ПРАВИЛА КОНКУРСА. — Сви читаоци Политикиног забавника имају право да учествују у овој игри. Међу онима који тачно одговоре на сва питања извући ће се добитници скупочених награда. Није важно да читалац буде пунолетан: Забавник је спреман да на пут који ће бити обављен ЈАТ-овим млазним авионом у мају 1974. године поведе и читаоце млаће од 18 година. Њима ће бити обезбеђена пуна брига на путу.

КАКО СЕ ШАЉУ ОДГОВОРИ. — Прво пажљиво прочитајте питања, затим исеците купон број 3 и на њему упишите тачан одговор. Испуњен купон залепите на дописницу на коју сте већ залепили купоне број 1 и 2. Дописницу са сва три купона пошаљите Политикином забавнику, 11001 Београд, пошт. факс 124, најкасније до 15. фебруара 1974. године. Не заборавите да на другој страни дописнице читко напишете своје име, презиме и пуну адресу с поштанским бројем.

Уколико читалац који добије на поклон бесплатно путовање у Звездани град из било ког разлога не може да крене на пут, он има право да своју карту уступи коме год жели.

НАГРАДЕ: 5 ПУТОВАЊА У МОСКВУ

3 ФОТО АПАРАТА

10 ГЛОБУСА

10 РУЧНИХ ЧАСОВНИКА

10 ПУТНИХ ТОРБИ ЈАТ-а

КУПОН БРОЈ 3

ОДГОВОРИ:

7. _____
8. _____
9. _____

7

Да ли је надзвучни авион исто што и суперсонични?

- a) јесте
- b) није

8

Могу ли у нашој земљи да се баве падобранством младићи и девојке који још немају 18 година?

- a) могу
- b) не могу

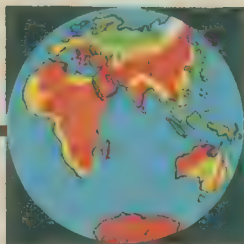
9

ЈАТ-ова школа за пилоте, стјуардесе и стјуарде налази се у:

- a) Мостару
- b) Рајловцу
- ц) Вршцу

7

КУЛТУРА — Сеобама и освајањима дошли су Арапи у додир са културом других народа, нарочито грчком и персијском, прихватили је, прилагодили себи и даље развијали. Проучавају филозофију, астрономију, природне науке, медицину, географију, историју. Владари подржавају развијање културе и превођење страних дела. Прича се да је калиф ал-Мамун давао преводиоцима онолико злата колико су тежили преводи и да су зато стари арапски списи на тако дебелој хартији, писани крупним словима.

8

АСТРОНОМИЈА — Арапи су у VIII веку почели проучавање математичког и астрономског наслеђа антике и далеко га превазишли. Преуzeвши од Индијаца цифре усавршили су их и предали Европљанима, основали

10

ГЕОГРАФИЈА — Практичне потребе натерале су Арапе да прошире географска знања: да тачно одреде величину и границе своје огромне државе, број становника, удаљеност места. Због честих путовања, освајања и развоја трговине било је неопходно знати путеве и начинити нове. Одатле се дошло до прављења атласа који су обухватили и климу, економију, обичаје. Арапски географи, упознати са учењем Птолемеја, лично су путовали по свету како би географске карте имале што мање грешака.

11

КАЛИФ — Мухамедова смрт 632. затекла је неспреман народ који је одбио да поверује да и пророк умре. Дошло је до великих нереда и узбуђења и верски доглавари одлучили су да хитно именују наследника

Златни колико су тешки

су алгебру, тригонометрију, аналитику. Као и математика и европска астрономија базира се на раду Арапа. Њихово учење о сферном облику Земље извршило је директан утицај на Колумба. Проучавали су Сунчеву путању, открили Сунчеве пеге, радили на календару.

9

ПРИРОДНЕ НАУКЕ — Ботаничка проучавања служила су фармацији, односно медицини, али и пољопривреди. Сам развој медицине кочила је забрана ислама да се људско тело сецира, али то није сметало арапским лекарима да постану експерти нарочито за очне болести и операције ока. Арапи су се бавили минералогijом да би одредили порекло Земље. Занимала их је и зоологија и извршили су класификацију животиња. У хемији су открили специфичну тежину, филтрирање супстанци, вештачки лед.

калифа. Али, настале су тешкоће јер сам Мухамед није одредио никога. Међу његовим најближим сродницима дошло је до борби које су претиле да изазову грађански рат. Најзад је калиф постао Абу Бекр, Мухамедов таст. Попожај су му оспоравали Алија и Омар.

12

ЕГИПАТ — Под калифом Омаром освојен је Египат. Његов војсковођа Арм Ибн ал Ас заузео је 639. нека места на Синају и даљи продор није био тежак. Освајач је у Египту поступио мудро: задржао је постојећу администрацију, није угњетавао народ, дозволио је развој културе и уметности. Тако се мешање победника и побеђених одвијало на миран, неосетан начин. Када је, око 700. године, арапска држава подељена на провинције, и Египат је постао једна од њих усвојивши и званично арапски језик.

Петком у Забавнику а понедељком на Радио-Београду I, у емисији БЕЧЕ УЗ РАДИО, најбољи певачи, ансамбли и хитови!

ДИСКОГРАФИЈА

све ЛП плоче групе
STATUS QUO

PICTURESQUE MATCHSTICKABLE
MESSAGES (PYE 1968)
STATUS QUOTATION (PYE 1969)
MA KELLY'S GREASY SPOON
(PYE 1970)

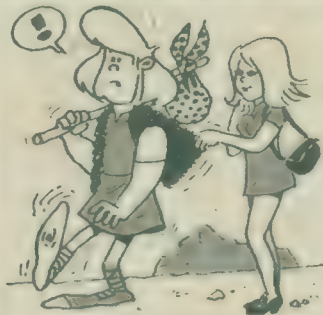
DOG OF TWO HEADS (PYE 1971)
PILEDRIIVER (VERTIGO 1972)
BEST OF STATUS QUO (PYE
1972)
GOLDEN HOUR OF STATUS
QUO (PYE 1973)
HELLO (VERTIGO 1973)

све плоче групе
WISHBONE ASH

WISHBONE ASH
(MCA 1970)
PILGRIMAGE (MCA 1971)
ARGUS (MCA 1972)
WISHBONE 4 (MCA 1973)
LIVE DATES (MCA 1973)

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СЛАТКА ГРАЂАНКА

(SWEET CITY WOMAN)

Музика и текст: Рич Додсон
(Rich Dodson)
Изводи: група „Стемпидерс“

На путу сам ка светлима града
и дивном лицу на коме се
прегламају светла градских ноћи.

Хитам да стигнем подневни воз
и не закасим ни трен.

Осећање је то дивно
када знам да те на крају пута
чека она.

Слатка Грађанко,
могу ти видети лице,
могу ти чути глас,
штавише могу те дотаћи.

Слатка Грађанко,
стижемо ти са песмом
мој бенцо и ја.

Збогом мама и тата,
збогом коминије и другови стари.

Као што зоре црк мења околинау
нашег краја
тако и она прави човека
срећнијим.

Она пева у ноћи,
све оне песме завичаја
нудећи ми нежност за којом
жудим.

*****

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: „СЛАТКА ГРАЂАНКА“ можете чути у понедељак, 4. фебруара 1974. године у емисији БЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на Првом програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00 сата!

БЕРЗА ПЛОЧА

За бидо коју плочу састава „BLACK SABBATH“ дајем до 15 сингл плоча: „T. REX“, „FOCUS“, „SLADE“, „MANFRED MANN“, „SWEET“ и „NAZARETH“ 50 поштанских марака или две ЛП плоче Арсена Дедића и више плоча домаћих група и певача.
Наско Караманов,
Лењина 66, 92400 Струмица

ХИТ страна

СТАМПИДЕРС

Трио „Стампидерс“ (STAMPEDERS) познат је већ три године као најпопуларнији вокално-инструментални састав Канаде. У почетку, основани су 1966. године у Калгарију као секстет под именом „Рибоундс“, састав је свирао само повремено на локалним забавама. Две године касније три члана се издвајају, одлазе у Торонто и почињу професионалну каријеру под именом „Стампидерс“. Већ 1971. године постижу велике успехе сопственим композицијама: „Џуно“, „Води ме“, „Слатка грађанка“,

свако на крају представе буде задовољан. Њихове запажене приредбе заинтересовале су америчке ТВ продуcente тако да су ускоро добили понуду за снимање специјалног филма намењеног огромном телевизијском аудиторијуму. Успех је био изнад сваког очекивања те млади Канађани два пута у току 1972. године гостују у САД и убрзо доспевају у ред међународних звезда. Затим је дошла 40 дана дуга и успешна турнеја по Европи. Пут их је касније водио на Далеки исток и Јужну Америку, тако да данас не-

„Дивље сузе“ и „Дошао је бели човек“. На крају године добијају неколико запажених признања а млади Канађани их бирају за најбољу групу. Занимљиво је поменути да су управо „Стампидерси“ били ти који су после пуних пет година доминације „скинули“ ансамбл „Гео Ху“ (GESS WHO) са почасног места.

Чланови ове групе нису само вршни музичари: посетиоцима концерата они нуде комплетну забаву! Глумци, комичари па чак и жонглери, „Стампидерси“ дају све од себе да

ма практично диско-тржишта на коме се нису појавили они или њихове плоче.

Трио сада има 6 светских хитова, издатих у 55 земаља са тиражом од преко 3,5 милиона плоча.

ЧЛАНОВИ ГРУПЕ:

Рич Додсон (RICH DODSON) гитара, бас гитара и композитор; Рони Кинг (RONNIE KING) бас гитара, гитара, певач и композитор; Ким Берли (KIM BERLY) бубњеви, гитара, певач и оргуље.

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Молим вас да ми одговорите ко је певао песму „Јутро ће промијенити све“, где је она први пут изведена и ко је композитор.

П. Максимовић,
Београд

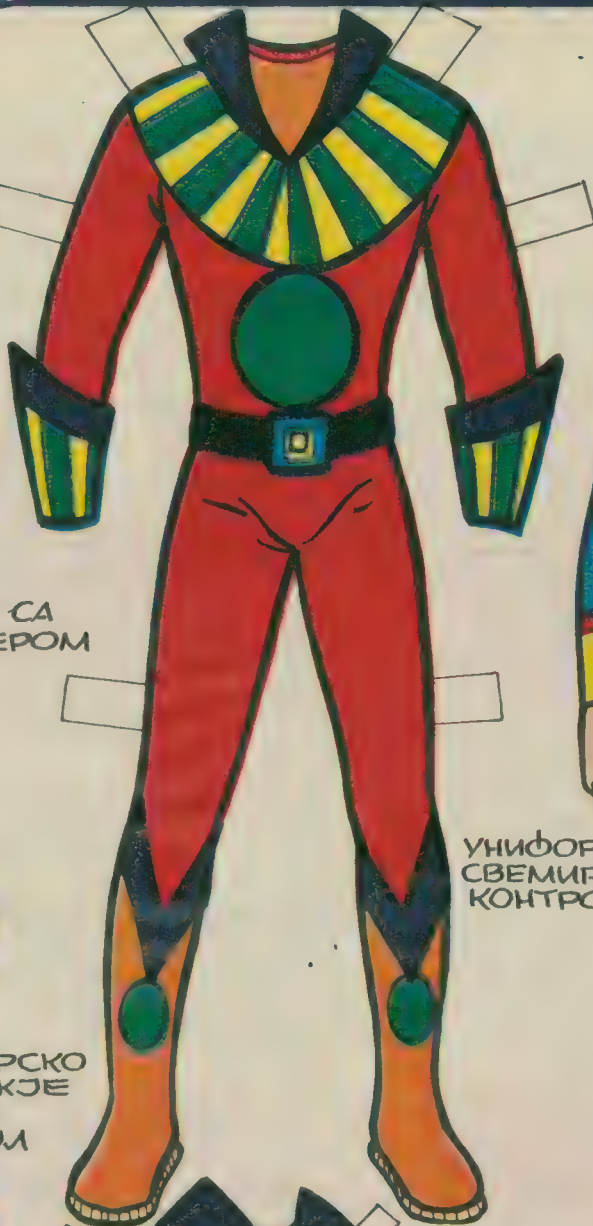
Композицију „Јутро ће промијенити све“ спремили су за фестивал „Опатија 68“ композитор Петко Кантаџијевић и писац текста Ивица Крајач. На том такмичењу песму су извели „Индекси“ и Стјепан Џими Станић. Касније, 1970. године, исту песму је снимила „Корни група“ а нешто касније, у новом аранжману, ту композицију снимиле је и велики џез оркестар Радио-Београда под вођством Војислава Симића.

ОБУЦИТЕ ОЛАША "ДЕЈА"

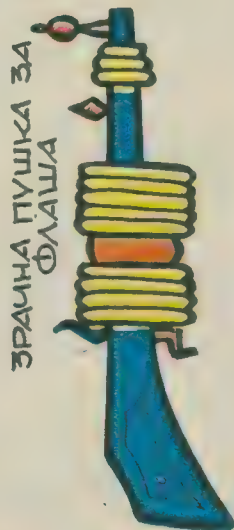
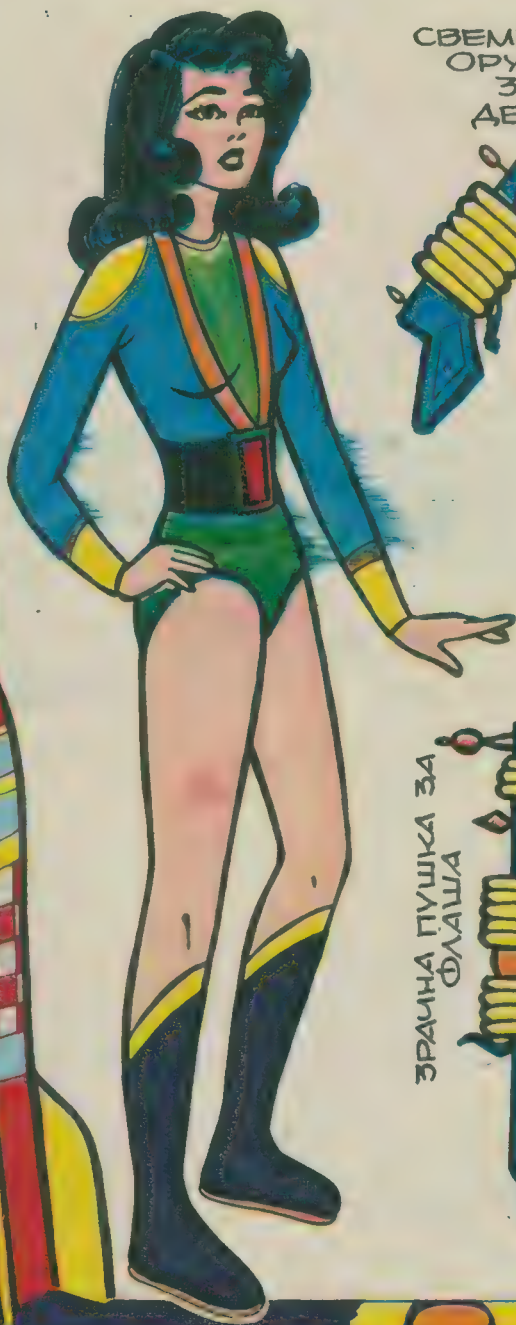
ЈАКНА СА
СКАФАНДЕРОМ

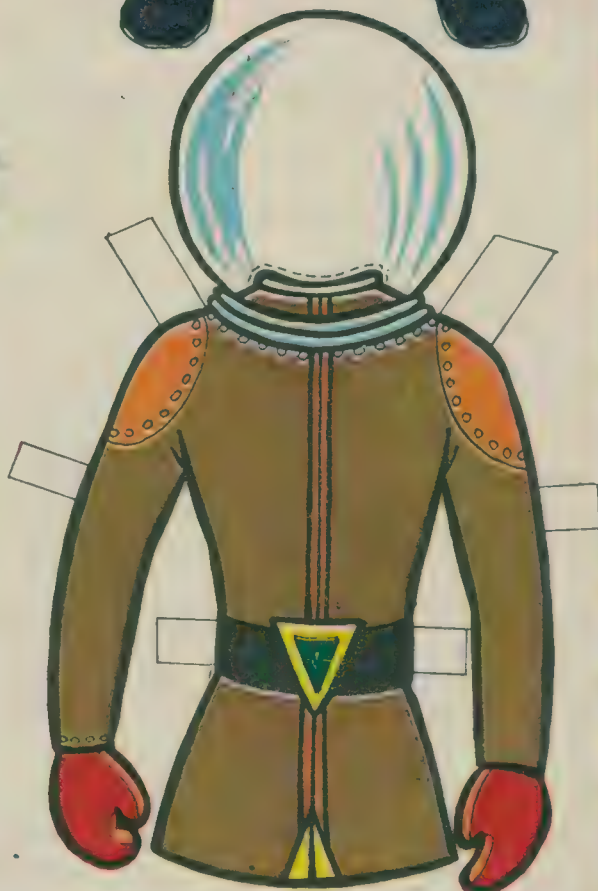
УНИФОРМА
СВЕМИРСКЕ
КОНТРОЛЕ

СВЕМИРСКО
ОРУЖЈЕ
ЗА
ДЕЈА

ЗРАЧНА ПУШКА ЗА
ОЛАША

ЈАКНА СА СКАФАНДЕРОМ

Најгори је био пејзаж, досадан дозлабога. Можете се окретати око себе или ићи у дуге шетње, ништа се неће променити. Једино што се може видети је бескрајна ливада, ситна кратка трава неке чудне жућкасте боје. Читава планета подсећа на једно огромно фудбалско игралиште. Ваљда због тога посада истурене постаје и није планету никад звала њеним правим именом, него само Глупи Пејзаж.

Посао у постаји није био ни тежак ни досадан, али поглед унаоколо... За то је требало имати нерве. То се свакако и узимало у обзир кад је предвиђено да једна смена не траје више од три месеца.

Велики скакавац,

На истеку трећег месеца чинило ми се да су прошле већ три деценије. Једва сам чекао да стигне „Ото Хан“, брзи међузвездани транспортер и доведе нову екипу. У каквом сам расположењу био може се замислити кад вам кажем да ми је недостајао чак и програм мондоизије. Остали чланови екипе осећали су се још горе.

До доласка смене остајало је још пет дана. Зато умало не прогутан своју цигарету од изненађења кад се излазећи из постаје скоро сударили с једним прашњавим грмањем који је псовао из свег гласа.

— Шта вам је са навигатором? Спава ли тај билмез? И уопште, ради ли неко овде?

Био је донекле у праву. Навигатор је заиста спавао све у шеснаест. Шта би друго и радио? Успело ми је некако да прекинем бујину псовки која је куљала из дошљака и да му објасним да нисмо никог очекивали, а и да се нико није најавио, па према томе нисмо ни знали да некога треба прихватити. Уведох га у постају, избухних друштво и тек тада сазнадохмо у чему је ствар.

— Нова смена заиста долази тек за пет дана. Ја сам стигао раније јер не путујем на „Оту Хану“, дошао сам Великим скакавцем и...

— Чиме сте дошли?

— Великим скакавцем!

Збуњено се згледасмо. Нико није имао појма о чему се ради. Новодошли нас с висине погледа отворено показујући презир због нашег незнања. Ипак се удостојио да нам објасни:

— Док сте ви овде плановали пронаћи начин да се кроз време путујете скоковима. То је у ствари...

Прекинуо је реченицу, пажљиво нас погледао, уздахнуо и наставио.

— Ионако не бисте разумели! Једном речју, справа којом сам стигао добила је име Велики скакавац зато што се помоћу ње може скакати кроз простор без утешног времена, односно скаче се кроз само ВРЕМЕ.

Онда се поново разбеснео:

— А захваљујући чмавању вашег навигатора сада је мој Скакавац скоро десет километара одавде! Е па... да видите како изгледа пешачење по овој проклетој ливади! Довуците ми Скакавца овамо како знате и умете!

Личи на чејку

Био сам најмлађи у постаји и кола се сломише на мени.

Већ на пола пута било ми је јасно да нећу имати снаге да теглим

Право Награда

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

— Такво чудовиште као што сте ви природа је могла да створи само из вица или грешком — рече ми џиновски пуж голаћ.

ЗОРАН ПОПОВИЋ

натраг ни самог себе, па мирне савести побацах сву опрему којом су ме натоварили. Два сунца која су пржила Глупи Пејзаж тако су ме изморила, да сам се једва довукао до тог проклетог Скакавца.

Ваљда због имена, мислио сам да ће и личити на скакавца, али преварио сам се. Справа је више подсећала на огромну четку за ципеле. Доњи део је неодрживо личио на чекиње, мада ми је било јасно да се ради о правој шуми чврстих жица од неког мени непознатог метала.

Узвех се на Скакавца и лако уђох унутра. Простора баш и није било сувише, али удобно седиште је било све што ми је требало. Завалих се у њега и заспах.

Кад сам се пробудио већ је био мрак. Оба сунца су зашла за хоризонт, па је требало пожурити и

користити хладовину, јер ноћ овде траје само неколико сати.

Требало је решити прилично тежак задатак. И да сам довукао све оне справе и конопце које сам уз пут бацрио, ипак не знам како бих ово чудо довукао да постаје. Док сам тако лулао главу, поглед ми паде на командну таблу. Била је прилично једноставна. Скоро сам се гласно насмејао кад ми се родила идеја.

— Ако знам да управљам фотонским бродом, умећу ваљда да само десет километара, и то по тлу, возим ову четку!

Наместио сам индикатор на десет, толико има километара до постаје, укључио погонски агрегат и повукао стартер. Истог тренутка сам схватио што сам учинио, али било је касно!

Јасно да бројке на индикатору не могу представљати километре!

Није ово аутомобил, него међузвездани временски скакач! Да сам имао времена, лулно бих се по челу, мада ми то ништа не би вредело.

У Астеру

Мислим да је несвестица трајала само неколико секунди. Кад ми се разбистрило пред очима видех да контролне лампице не горе. Нисам осећао никакво кретање.

— Можда сам ипак имао среће — помислих и изиђох из Скакавца.

Не, нисам имао среће. Око мене није било никакве жућкасте ливаде. Био сам на самој обали неке велике реке, а предео је био све само не једноличан.

— Где ли сам? — помислих.

— У Астеру — добих одмах одговор.

Трпох се и окретох на петам. Иза мене стајало је нешто што би се само уз много добре воље могло назвати човеколиким бићем. То нешто изгледало је као пуж голаћ, наравно огроман, велик скоро као ја.

— А шта је то пуж голаћ? — упита ме сподоба.

Очигледно ми је то нешто читало мисли и умело да говори.

— Не, не умет да говорим, то само ви чујете моје мисли на свом језику, као што и ја ваше чујем на мом. Али ви, брате, много конфузно мислите, једва се сналазим. Зар не може то мало систематичније?

Само уз много добре воље незнацац би се могао назвати човеколиким бићем.

Оно што сам после тога мислио, сигурно није било ни мало систематично.

— Лакше, лакше, убиће ме та збрка у вашој глави!

Покушах да заиста јасно формулишем сва питања која сам желео да му поставим. Изгледа да сам у томе донекле успео јер ми оно биће одговори, да не кажем одмисли:

— Судећи по вашем опису ми нисмо из исте галаксије, ако сам добро разумео шта ви под тим подразумевате. Не знам како сте овде доспели, али сам сигуран да се нећете вратити тамо одакле сте дошли. Ваша цивилизација сасвим је различита од наше. Ми се не служимо никаквим техничким (тако се то каже, зар не?) помагалима. Ми развијамо само чист интелект и не треба нам ништа слично вама. Да не бисте довели и друге монструме на наш свет, задржаћемо вас овде...

Тврцеле или каркоце

— Какве монструме? — прекидох га.

— Не знам шта ви мислите о свом изгледу, али мени је просто мучно да вас гледам. Такав чудовишан облик природа је створила сигурно из вица или грешком. Дакле, да не бисте пореметили хармонију овог нашег света, задржаћемо вас. Наравно, темељито ћемо проучити ваш састав и надам се да ћемо пронаћи у чему је грешка...

— Грешка је у мојој глави — помислих и одмах се покајох јер је оно биће знало шта мислим.

— Да, и мени се чини, али установићемо већ о чему се ради.

— Обрао сам бостан — рекох гласно.

— И бостан ћемо испитати — одговори наказа.

То је већ било сувише за мене. Замахнух из све снаге и распалих по љигавом створењу. Имао сам утисак да сам плеснуо по води.

— Дивно! Па ово је лепше него скакање на тврцеле!

— Какве тврцеле?

— Па, на каркоце, то је исто!

Одустадох од покушаја да схватим шта овај ту зановета и звизнух га још једном, на шта се он толико одушеви да поче да прича нешто сасвим неразумљиво. Изгледа да је то био неки сигнал, јер из реке почеше да излазе исте такве сподобе и да се гурају уз мене. Трудно сам се да се некако одбраним, али шансе су ми биле никакве. Нисам имао оружја, па скидох опасач и почех њиме да витлам око себе.

Још ме крксају

Што сам их више млатио опасачем, рукама, ногама, то су више наваливали. Додуше, ништа ми на жао нису учинили, али су се стално гурали уз мене. У глави ми је стално брујало од њихове дерњава, ако тако може да се назове та безгласна конверзација. Најчешће сам чуо:

— Крксаји опет, и мене, још једном, крксаји, крксаји...

Већ сам се уморио. Чини ми се да се наказама свиђало да добијају батине, али ја више нисам имао снаге. Стао сам и опустио руке. Лармали су нешто неразумљиво, али мени је било свега доста. Сео сам на тле решен да се препустим судбини.

То их је изгледа растужило. Не знам гачно шта су ми све говорили, али углавном сам схватио да ме наговарају да устанем и да се и даље борим.

— Нисам луд — помислих — да се узалуд мучим, кад ионако ништа не могу да учиним.

— Али, ипак, будите још мало луди, а ми ћемо вас наградити!

— Како? Даћете ми вашу принцезу за жену?!

— Шта је то принцеза? Шта је то жена?

— Шта? Не знате? Па то је још боље од ваших тврцела или како ли се то зове! Чекајте, показаћу вам.

Нису покушавали да ме спрече док сам се пенетрао на Скакавац, јер сам за то време упорно мислио на чворовату мочугу. То им се изгледа свиђало. Кад сам ушао у Скакавац и затворио се унутра, лакнуло ми је. Поновр наместих индикатор на десет и повукох стар тер.

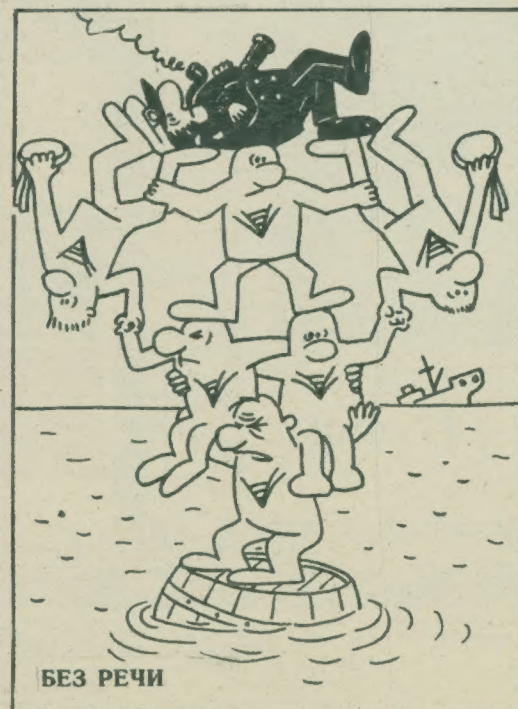
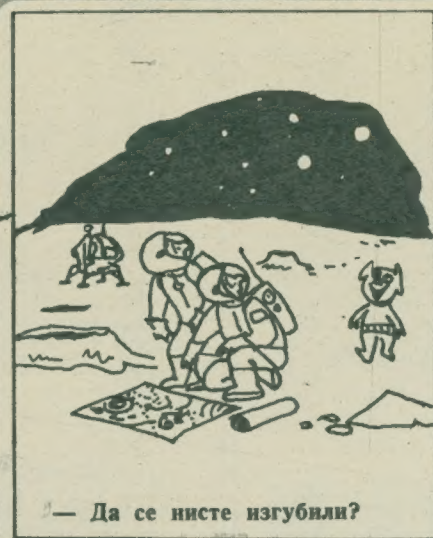
Са страхом сам провирио напоље. Тако сам снажно одахнуо да се чак и жућкаста травица мало повила. Био сам испред постаје на Глупом Пејзажу.

Поштено сам испричао шта ми се догодило. Шеф ме само попреко погледа и рече:

— Пијан је или је луд. У сваком случају предложићу да га више не шаљу на службу ван Земље!

Богме, таквој награди нисам се надао!

хумор

МАЛИША:
РЕПОРТАЖА
С МАРСА

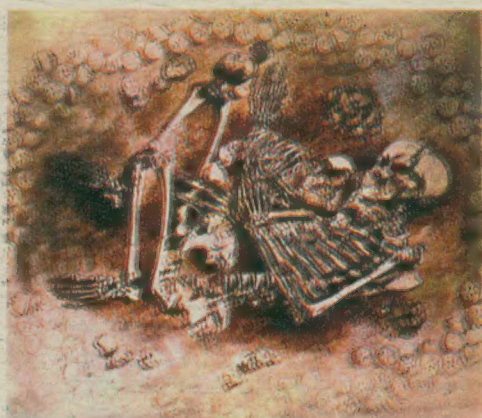
**У ИДУЋЕМ
БРОЈУ**

ДЕНИС:
КАКО
САМ
ДОЧЕКАО
ДЕДА
МРАЗА

**два
комплетна
стрипа**

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ АРХЕОЛОГИЈА

Роналд Џесап

ИП „ВУК КАРАЦИЋ“ 11001 Београд
Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем:
КОМПЛЕТ од 5 књига библиотеке „ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ“ по це-
ни од 200 дин.

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 180 дин.
НА ОТПЛАТУ у највише 10 месечних рата по 20 дин, почев од _____

19 _____ године, Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплат-
ница. (Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Име и презиме _____

Занимање _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

(Овера о запослењу)

(Потпис и печат овлашћеног лица)

Наруџбеница се оверава само при куповини на отплату. Пензионери уме-
сто овере прилажу одрезак чека пензије.

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА МОГУ ПОДИЋИ КОМПЛЕТ КЊИГА СВАКОГ
РАДНОГ ДАНА ДО 15 ЧАСОВА У ПРЕДУЗЕЋУ „ВУК КАРАЦИЋ“, Кра-
љевића Марка 9, Београд.

Наруџбенице слати на адресу предузећа.

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

МУЗИКА

ТН и Имодин Холст

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

ПУТОВАЊЕ КРОЗ ВРЕМЕ

Едв

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

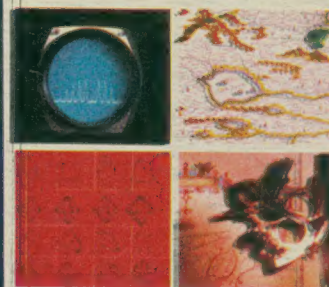
ЕНЕРГИЈА

Ланселот Хогбен

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

МАТЕМАТИКА

Ланселот Хогбен

У пет књига цела библиотека,
у једној библиотеци цео свет!

БИСЕРИ ЗА СТАРЕ И МЛАДЕ

Специјалан попуст за читаоце „Политикиног забавника“!

Библиотека „ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ“ нису само нова
знања из области математике, енергије, археологије, музике
и историје људског друштва.
Читајте и сазнајте:

- ★ КАКО ЈЕ ТУТАНКАМОН ПРЕВАРИО ПЉАЧКАШЕ ФА-
РАОНСКИХ ГРОБНИЦА!
- ★ ЗАШТО ЈОШ НИКО НИЈЕ ИЗМИСЛИО ПЕРПЕТУУМ МО-
БИЛЕ!
- ★ КАКО ЈЕ СЛАВНИ ХАЈДН КОМПОНОВАО МЕЛОДИЈЕ ЗА
МУЗИЧКЕ ЧАСОВНИКЕ!
- ★ ДА ЛИ МАТЕМАТИЧАРИ ПОМАЖУ АРТИЉЕРЦИМА!

ОВО И НИЗ ДРУГИХ ЗАНИМЉИВОСТИ НУДИ ВАМ
БИБЛИОТЕКА КОЈА СЕ МОЖЕ КУПИТИ ЗА ГОТОВО И НА
ОТПЛАТУ.

Писане једноставно и популарно, књиге ове библиотеке штам-
пане су ћирилицом са илустрацијама у првокласној вишебој-
ној техници.

Луксузно су опремљене у тврдом повезу и са пластифицира-
ним корицама.

На крају сваке књиге налази се азбучни речник најважнијих
појмова.

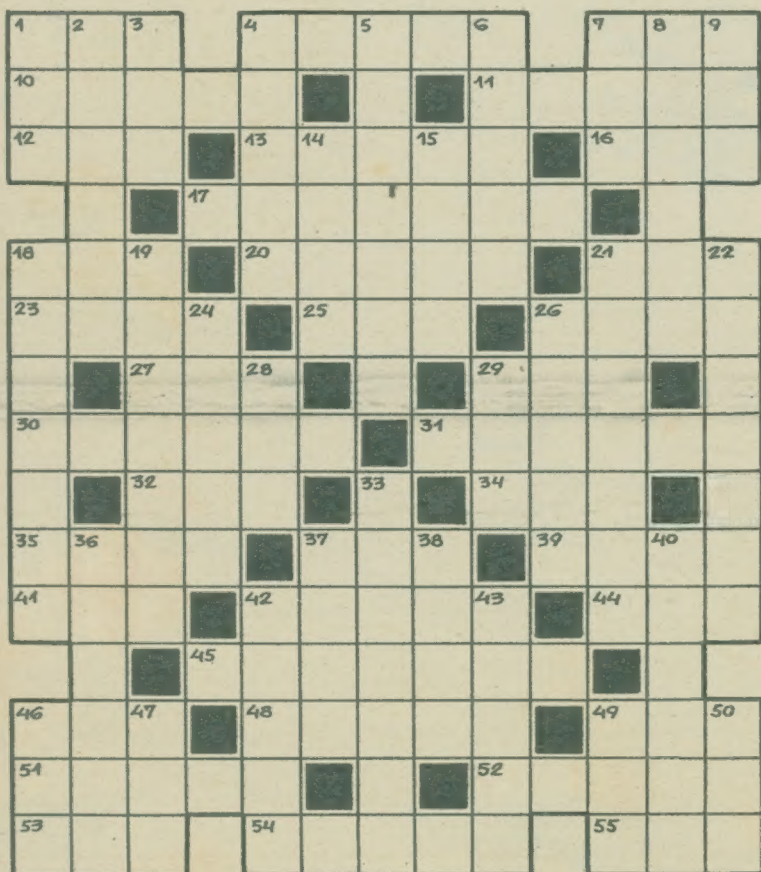
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) прост број, 4) громада, 7) узивк за ућуткивање, 10) јак ветар, 11) део тела, 12) шаховски термин, 13) хунски краљ („бич божји“), 16) низ, 17) стати на нешто, 18) часовник, 20) мирис, 21) индустријска биљка, 23) такмичење у брзини, 25) речно острво, 26) климатско лечилиште, 27) аждаја, 29) део теразија, 30) врста женске хаљине, 31) украс на прсту, 32) италијанска филмска глумица (Лупино), 34) други, 35) овчије руно, 37) земљиште, 39) прибор за рад, 41) стара турска титула, 42) прса, 44) лична заменица, 45) млин који крупно меље, 46) данце, 48) врста драгог камења, 49) суштина, срж, 51) гимнастички термин, одбачај од земље, 52) рудник у Босни, 53) попут, на начин, 54) књижевни састав, 55) усамљен.

УСПРАВНО:

1) кућа, 2) голман, 3) спис, 4) сила, моћ, 5) узгредан догађај, 6) енглеска књижевница (Кристи), 7) два комада, 8) бала, 9) онда, 14) планина у Србији, 15) главни град Перуа, 18) део фудбалског гола, 19) текстилни материјал, 21) прибор за писање, тинта, 22) изрећи казну, 24) италијанска филмска глумица (Вали), 26) прича о животињама, 28) лука у Израелу, 29) прост број, 33) мала клупа, 36) држава у Африци, 37) честица прашине, 38) наш композитор (Крсто), 40) старина, 42) плод винове лозе, 43) острвска држава у Европи, 46) простор за поправак бродова, 47) црногорско коло, 49) сриба, 50) скраћеница мариборске фабрике аутомобила.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) траг, 4) Нго, 7) спас, р, 10) картотека, л, 11) атол, 13) Аро, 14) луке, 16) повод, л, 18) сенат, р, 19) полазак, н, 22) аха, 24) канат, 25) Ица, 27) Васа, 29) зар, 30) Аден, 31) ајкула, 32) Антили, 33) Леон, 34) ров, 36) алат, 37) Арт, 38) пекар, 40) ара, д, 41) санитет, н, 43) пасат, н, 45) Троја, 48) улар, 49) лав, 51) апел, н, 52) Караванке, к, 33) Езоп, 54) кат, 55) алва.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Милољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живојин Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тримесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тримесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству валути: DM 44 — \$ 16 — Ff 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фаз 124. Телефон: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 I тел. 22-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОШТНИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

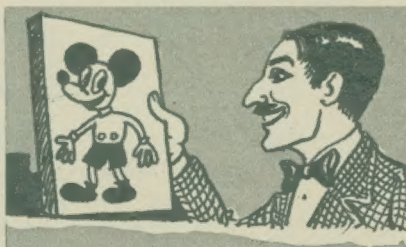
МИКИЈЕВ ТАТА

Драги Забавниче,

како ми је од свих јунака у стриповима најдражи Мики, молим те да напишеш годину и место рођења његовог творца Волта Дизнија, као и годину када је створен Мики Маус.

Горан Андрић,
Чачак

Волт Дизни, непревазиђени уметник цртаног филма, рођен је у Чакагу 1901. године. Мики Маус је „рођен“ непуне три деценије касније,

тачније 1928. Дизни је умро 1966. али су његови јунаци и даље веома омиљени и код деце и код одраслих.

ОМИЉЕНИ ДРУГ ШМИТ

Поштована редакцијо,

желео бих да напишете нешто о нашем познатом револуционару и шпанском борцу Благоју Паровићу.

Миленко Матић,
Шабач

Благоје Паровић-Шмит је рођен 25. III 1903. у Биограду код Невесиња у сиромашној породици. Без родитеља је остао као тринаестогодишњи дечак. За време I светског рата у Винковцима је учио обућарски занат. Од 1921. до 1922. активно ради у синдикалном покрету и у радничким спортским друштвима. Као радник у Мостару постаје члан

СКОЈ-а. Из Мостара одлази у Сарајево, па у Тузлу где је основао радничко спортско друштво „Горки“ и био први његов секретар. У Београду је 1923. примљен у СКЈ. Више пута је хапшен због револуционарне делатности. Од 1926. до 1928. ради у загревачкој партијској организацији заједно са Јосипом Брозом Ти-

том. После познате шестојануарске диктатуре одлази у иностранство, затим, 1930. у Партијску школу у Москву, где је после школовања био наставник на Комунистичком универзитету. Године 1932. био је у привременом руководству КПЈ и пре дано радио на сређивању стања у партијским организацијама у земљи. На IV конференцији КПЈ 1934. изабран је за члана Политбироа ЦК, а 1935. учествовао на Јунском пленуму ЦК КПЈ у Сплиту. Био је делегат Коминтерне 1935. а 1937. упућен је у Шпанију као представник ЦК КПЈ при ЦК КП Шпаније. Одлази на мадридски фронт и ујурбано ради на сабирању југословенских добровољаца у неколико јединица и на оснивању батаљона „Ђуро Ђаковић“. Организовао је српскохрватске емисије на мадридском радију и био комесар XIII интернационалне бригаде. Херојски је погинуо 6. VII 1937. у борби против шпанских фашиста код Виљануеве де ла Канјаде.

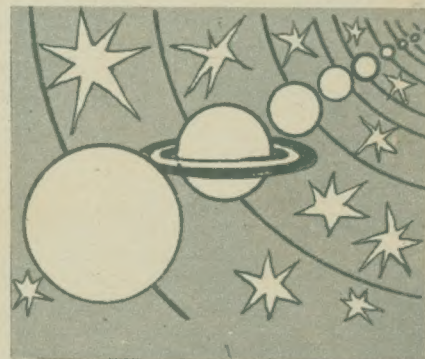
РАСПОРЕД ПО ВЕЛИЧИНИ

Драги Забавниче,

молим те да поређаш по величини све планете Сунчевог система.

Крешо Перожић,
Мали Лошињ

Ако планете Сунчевог система поређамо по величини, онда је редослед следећи: Јупитер, Сатурн, Неп-

тун, Уран, Земља, Венера, Марс, Плутон и Меркур. Највећи је, дакле, Јупитер а најмањи Меркур. Наша Земља је на петом месту по величини међу планетама Сунчевог система.

АДРЕСА МАРЕ ТОРТИ

Драги Забавниче,

молим те да објавиш адресу наше рукометне репрезентативке Маре Торти.

Биљана Јовановић,
Сарајево

Мари Торти можете писати на адресу: Рукометни клуб „Локомотива“, 41000 Загреб.

